

М. БРАДОВИЧ

ДЕРЖАВА БЕЗ НАЦІЇ

НЮ ЙОРК — 1952

М. БРАДОВИЧ

ДЕРЖАВА БЕЗ НАЦІЇ

ВИДАННЯ ГОЛОВНОЮ УПРАВИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

НЮ ЙОРК — 1952

I. ЩО ТАКЕ “РОСІЯ”?

Чим є властиво “Союз Совєтських Соціалістичних Республік”? Передовсім він не є ніяким союзом, бо чужі народи царської держави, які, як відомо, після її розвалу заявили себе незалежними, тільки після кривавої боротьби, поступово були “обєднані” з Москвою підступом і насиллям. Він зовсім не є соціалістичний, бо ж соціалізму не можна відділити від волі. “Совєти”, або по-нашому “Ради”, є вповні бюрократичні, вони грають тільки пасивну ролю і не мають навіть дорадного голосу. Він не є також республікою, як республіка взагалі, бо деспотія ніколи не може бути республікою.

Отже не лишається нічого, як тільки назвати державу можновладців з Кремля офіційно Союзом Соціалістичних Совєтських Республік (СССР). Але ж не треба забувати, що також це означення належить до ділянки демагогії. Зовсім помилково називати цей край “Совєтською Росією”, навіть як поминути той факт, що в рямцах СССР існує “Російська Федеративна” Совєтська Республіка. Оскільки слово “Росія” має означати землю росіян, то слово “Совєтська Росія” містить у собі суперечність, бо московська влада завжди покликується на “совєт-

ський народ", що позірно вміщає в собі також "росіян". Як це було можливе впродовж 30 років створити новий нарід з багатьох націй, з яких деякі щонайменше двічі старші від москальів, це залишається тайною московської демагогії.

З наказу Сталіна большевицькі "історики" пересунули постання советського народу взад на 3000 літ, але ж "російський" нарід постав значно пізніше. Було б даремним трудом шукати Росії на картах 17. століття: її місце займало тоді велике князівство московське чи пак московський царат. Його ж мешканців у тодішніх офіційних актах називали москалями (москвинами). Це означення лишилось до сьогодні в українській і польській мовах, але часом в європейській пресі і в політичних письмах вживается воно з повним правом.

Та нація, як побачимо нижче, грає в московській історії тільки підрядну, і зокрема, тільки пасивну ролью. Відомий історик "Історії Росії", Н. Карамзін, твердив, що вона ніщо інше, тільки "Історія Російського Самодержавя". В суті він був правий. Ми будемо дальше покликуватись на "Велику Російську Енциклопедію" з 1896 р. Там читаємо м.і.: "Опозиція давніх міст, де право громади було ще живе, була зломана вже в 12 ст. Князь став виключною політичною силою. Поняття дідичного особистого посадання князя було поширене на ввесь край за Дмитра Донського". Московські володарі писали до литовських князів: "Московський володар по-

требує тільки Божого благословення, але ж не потребує ніякого людського признання. Значить, його влада є абсолютна, і край належить йому як власність".

Основником московської держави вважають Івана Калиту (1328-1341). Своєрідне "заснування" держави відбулося за володіння татар, і при їхній діяльній помочі. При колисці московської держави хресним батьком був хан Узбек. Коли мешканці міста Твер змасакрували татарську делегацію, хан Узбек велів Іванові Калиті покарати повстанців і післав йому в допомогу своїх 50,000 вояків. Калита знищив усе тверське князівство і також пізніше служив ханові, який доручив йому збирати податки в завойованих московських землях. При тій нагоді Калита збирав гроші і для себе та купував за них села й цілі міста.

"Збирання земель" продовжувалось також і в дальших століттях, особливо за Івана III (1440-1505), при чому занято Новгород, якого звязки з містами Ганзи з одного боку, а з Києвом з другого та народне віче, завжди були в оці деспотичних московських князів. 15 січня 1478 р. віче було остаточно розвязане, а 8000 громадян насильно переселено до Москви. Таке число москалів переселено до Новгороду. Отже переселення і насильної виміни населення не видумали модерні большевики. В 1472 р. московський князь одружився з грецькою ціsarivnoю, Софією Палеолог, після чого татарські впливи в Московії були в дечому дополненні візантійськими.

Справжнім основником московської деспотії був Іван IV. Жорстокий (1533-84). Його “реформи” і всякі інші методи володіння нагадують дуже большевицькі, тому ж то так загарливо звеличує його і теперішня советська література і фільм, хоч в давнішій офіційній історії його називали “рознудданим і жорстоким”. Його “великим” ділом, за яке величають його сьогоднішні большевики, було винищення нащадків старовинних княжих родів, бояр, з яких деякі стояли на високому рівні культури. Карати бояр горлом почали вже 1560 р. Щоб спинити їхню втечу заграницю, особливо до Литви, примушував їх Іван IV. присягати, що не будуть утікати. Він примушував їх складати високі поруки, а їх кревних задержував як закладників. І тут большевики не винайшли нічого нового. Між тими, що змогли врятуватись утечею до Литви, був також князь Курбський, судячи з прізвища, мабуть не москаль. Він написав звідти відкритого листа до Івана Жорстокого, в якому закинув йому ввесь жах його діл. Отже вже тоді були попередники Бесєдовського, Гусенка, Кравченка та інших, які тільки заграницею могли писати правду про московську деспотію.

1566 р. опозиція бояр була зломана вже до тієї міри, що Іван IV. міг задати їй смертельного вдару. Він залишив Москву, удався з своїми прибічниками до поблизької місцевості, Александровская Слобода, оприлюднив лист, в якому закинув зраду й інтриги боярам, полководцям та урядовцям та загрозив, що зреchetъ-

ся престолу. Але дався інакше настроїти, перевонати і відступив від свого наміру, під умовою, що зможе зорганізувати “опричину”, тобто рід особистої гвардії. Відомий історик М. Костомарів називає “опричників” напів розбишацькою дружиною царських слуг, яким Іван міг довіряти і за яких допомогою міг викорінити все те, що було йому неприємне або підохріле. Не менше відомий історик Ключевський називає цю організацію найвищою поліцією, яка мала займатися справами зради. Третій, Соловйов, твердить, що це був новий царський двір, який виродився в орудя терору. Однака цей терористичний режим мав іншу ціль, яку й осягнув. В кількох роках була винищена давня московська “аристократія”, яка під деяким оглядом могла обмежити самодержавя царя. Найбільша частина потомків давніх родин колишніх князів була вичищена в цей або інший спосіб, їхні посіlostі були пограбовані, поруйновані та розділені між нових “демократичних” царських прибічників. Боротьба між князями з одного боку, і леніними панами та вільними містами з другого боку, що в Європі тривала цілі століття та привела до різнородних політичних, менше або більше демократичних форм правління, в Московщині була вирішена впродовж небагатьох десятиліть, на користь сценарізованої деспотії. Боярські сини зголосувались масово до “опричини”, одержували землю й селян, що її управляли, і створили нову соціальну верхівку. Тому що цар був окружений несум-

лінними, безоглядними прибічниками, в роді убивника Малюти-Скуратова, Басманова, Вяземського і т.д., царська деспотія вже тоді представляла рід олігархії, яка залишилась характеристичною для всякої московської деспотії.

Так виглядала “большевицька революція” 16 століття. Її подібність до “революції” після першої світової війни підкреслює пасивна роль московської Церкви. Митрополита Філипа, що відважився зганити жорстокості царя і його прибічників, у його ж власній келії (1568 р.) власноручно задушив Малюта-Скуратов. Але Церква не мала ані відваги ані достаточного авторитету, щоб дати відповідь на цей злочин і на інші подібні. Архієпископа Пімена разом з багатьома іншими новгородськими громадянами фальшиво оскаржили, що вони робили приготування віддати город польському королеві Жигмонту Августові. У грудні 1569 р. царські відділи напали на міста: Клін, Твер, Торжок, поруйнували їх та повбивали багатьох мешканців. 6 дня січня 1570 р. прийшла черга на Новгород. Архієпископа Пімена увязнили, багатьох монахів вигубили, церкви, монастири пограбили. Потому почалося масове вбивство населення. Багатьох людей мутили, жінок і дітей у Волхові потопили. Число жертв було не менше як 15,000.

В часі одного вибуху шалу Іван IV. убив свого власного сина. Після масових убивств приходили у нього жаль і розкаяння, які спонукували його переодягати за монахів себе і своїх посі-

пак-катів, уряджувати святотатські “Богослужження”, що звичайно кінчались оргіями.

Постійні війни проти Литви, Казані та мирних сибірських народів упали незвичайно важким тягарем на селян. Їхню втечу спинювали та поборювали, загострюючи та поширюючи закріпощення. Селянських невільників, що не залишились прямою власністю держави, разом із землями розділювали поміж членів нової кляси землевласників, які за те мусіли передусім відбувати військову службу.

Легко зrozуміти, що большевики віддають пошану та ідеалізують Івана IV. як справжнього основника московської держави. Він бо справді поклав основи під державу, яка повністю розвинулась аж тепер, за теперішнього московського правління. Іван IV. Жорстокий створив соціальну піраміду з деспотичною олігархією у проводі і безчисленними невільниками як фундаментом. Вона перетривала кілька століть і сформувала остаточно також московського духа. В тому ж самому часі стала щораз виразніше кристалізуватись завойовницька жадоба, яка рішуче не мала ніякого оправдання в розвою продуктивних сил країни і тому приводила завжди тільки до зубожіння людности.

Із смертю його неповнолітнього сина, Димитрія, що згинув від скритовбивства, урвалась московська галузь династії Руриковичів. Боротьба за престіл і невдоволення, що правда пасивне, жорстоко визискуваного народу, дали початок новому розділові московської історії,

який називають часом “смути”. Вже тоді дуже виразно показалось, що московський нарід ще мав ніяких соціальних здібностей та що без деспотичного володаря почував себе отарою розгублених овець.

Це не був ніякий випадок, що поляки хотіли використати переминачу слабість московської держави, щоб усунути небезпеку її завойовницької жадоби, яка постійно зростала. Для тієї цілі намітили польського королевича Володислава, як кандидата на московський престіл. Але ж його військові сили були замалі, щоб успішно закінчити облогу Москви. Вправді сильне українське військо під проводом славного гетьмана Коняшевича-Сагайдачного освободило його з небезпечного положення, але сама Польща, без допомоги інших держав, була нездатна здушити в зародку московський імперіялізм. Польська держава ніколи не зуміла упорядкувати відносини до українців, хоч разом з ними мала боронити християнський Захід перед турками.

Зміна пануючих династій зовсім не змінила напряму розвою московської держави. Це ніякий припадок, що большевики ще більше гльорифікують Петра I, ніж Івана IV. Він був гідним, хоч не безпосереднім наслідником московської деспотії. Незвичайно повчально ствердити, що Петро I продовжував діло Івана IV. зовсім так само, як большевики перейняли “завіщання” Петра I. навіть у таких подробицях, як у пляні

здобути Дарданелі та дорогу до перського заливу через Іран.

Вповні фальшива думка, що з Петром I. почалась нова доба московської історії. В його державній діяльності залишились в основному давні цілі й методи. Європейські “впливи”, що приходили до “Росії” “крізь відчинене ним вікно в Європу”, були часто поверхової натури. Він вправді не вбив свого сина за лізним вістрям своєї палиці, як це зробив був Іван IV.*), тільки влаштував “показовий процес” перед 127 членами найвищого суду, а потім велів замучити його на смерть. Залишились давні основи московської держави: жорстока деспотія володарів, тупе, зрезигноване поневолення підвладніх і сполука обидвох частин у безглаздій елементарній завойовницькій жадобі, що з певністю є татарським спадком і була причиною постійних воєн та дальнього зубожіння народних мас.

Коли ліквідація боярства за Івана IV. мала щось із соціальної боротьби, то “політичне життя” за Петра I. обмежилося тільки до типової палатної революції. Його старша сестра Софія, яка сама бажала володіти, зворохобила проти нього “стрільців”, рід московських преторіянів.

*) Тією самою палицею Іван IV. пробив наскрізь стопу посла, що привіз був довгий, дуже гостро написаний лист князя Курбського до царя, прикувавши його тим способом до долівки. Цей жорстокий випадок садизму не має багато рівних собі прикладів в історії. Він ілюструє і вяснює інші садистичні жорстокості в історії Москви, даючи їм неначе апробату з найвищого місця, бо ж дозволив собі на таку страшну жорстокість цар-“християнин”!

Петро утік до одного монастиря недалеко Москви, зібрав там воєнну дружину і здушив повстання. Судовий процес, що його вів Ромодановський, видавався Петрові залагідним. Він зажадав повторити процес і велів мучити та вбити 2000 стрільців. Деяких із них залишили на шибеницях перед вікнами монастирської келії, в якій Софія була увязнена. “Европеїзацію” московської держави переведено в сухо московський спосіб. Петро I. власноручно обтинав довгі кафтани бояр, які вони носили ще з татарської доби, також власноручно обтинав їм довгі бороди, при чому деякі бояри тратили при тім і голови разом з бородами. Звеличувані численні “реформи” Петра “Великого” обмежилися до перестрою війська й бюрократії на німецький і голландський зразок. З Голландії і з Англії спроваждено також корабельних будівничих. Скільки ці “реформи” коштували країні, це можна бачити з тодішніх бюджетових цифр. Державний бюджет, що в 1680 р. виносив $1\frac{1}{2}$ мільйона рублів, подвоївся з початком Північної Війни. В 1719 р. рахували 5.5 мільйонів усього чоловічого населення, а поголовний податок виносив 0.80 рубля. Всю готівку 4.6 мільйонів рублів зужили на удержання сухопутної армії. Доходи з мита і горілчаного податку дали 1.4 міл., що були видані на фльоту. Решту бюджету, що вцілості виносив 8.5 міл. рублів, отже приблизно 2.5 міл. руб. видано на дипломатію, двір, прилюдні будівлі та управління. Чи-

сло регулярного війська осягнуло 210,000, нерегулярного 109,000.

Військова і державна служба стали обовязкові також для членів вищої кляси (дворян), а за те поширило їх владу над кріпаками, селянськими невільниками, яких можна було продати окремо від родини. Реформи Петра I., що звязали життя і спосіб думання упривілейованої кляси московського народу з Заходом (зрештою тільки зовнішньо і поверховно), відділили остаточно й невідкладно інтелектуальні його верстви від поневолених народних мас.

Особливо фатальні були його реформи в ділянці церковного життя. Московську Церкву зробили вони бюрократичним знаряддям уряду. Під організаційним оглядом Церкву підпорядковано урядові. Патріярх мав виконувати доручення світського урядовця, Оберпрокурора Святішого Синоду. Це привело до завершення московської “реформації”, до остаточного розриву між офіційною Церквою і мільйонами так званих старовірів, які не хотіли визнати нового поправленого перекладу Святих Книг і зміненого правопису. Вони відлучились від офіційної Церкви, що завела ці новості. Це мало велике значення в дальншому розвитку “духового” життя московського народу та ще поглибило провалля між вищими верствами і поневоленими масами, провалля, яке до деякої міри можна було зарівняти.

Старовіри (раскольники) зазнавали переслідувань за свою віру і мусіли платити подвійні

податки. Більшість із них і багато людей із нижчих класів, що були недобре настроєні до діла Петра І., вважали його антихристом (Вел. Рос. Енц.). Його "реформи" мали отже насильний характер, навіть у ділянці церковного життя, тому ще більше зрозумілий подив, який до його діла виявляють большевики.

Дальший розвиток "старої" віри" незвичайно повчальний. Він дає вияснення на багато проявів у ділянці соціального життя московського народу. Бездушність збюрократизованої московської Церкви пімстилася диким фанатизмом, що між ворогами офіційної Церкви довів до створення протиприродних сект. Найважніші між ними, що пізніше зросли до мільйонів та поширились скрізь по всій московській території, були "скопци" та "хлисти". Перші з них бачили в самокастрації ("оскоплюванні") єдину дорогоу до неба, а другі закінчували свої "Богослужби" масовими дикими танками і сексуальними оргіями. Шаленість сектантів у багатьох випадках приводила до самоспалення цілих громад. Катерина II. переслідувала сектантів і масово вивозила їх на примусові роботи в копальннях золота в Нерчинську, але тим не змінила нічого: секти поширювались дальше. За Олександра І. їхні "науки" проникли аж до найвищої петербурзької "аристократії". Багато солдатів петербурзького гарнізону зробили себе "скопцами". Навіть цар заходив у розмові з "пророками" сектантів... (Вел. Рос. Енц.). Такі "пророки", як Іван з Кронштату та Распутін, були зре-

штою завжди на царському дворі, раз більше, раз менше. В кожному випадку сектанти докраю знищили авторитет Церкви.

Немає ніякого сумніву, що перенесення столиці з Петербурга (Петрограду, Ленінграду) знову до Москви, зовсім не привернуло органічного звязку між найвищим вершком московської піраміди і широкими народними верствами, звязку, що його зруйнував Петро І. Тоді ще була можливість дати національну основу московській державі, але Петро І. занедбав її безповоротно, бо він основно побільшив поневолення селян. А що невільника не можна було вважати членом нації, то він виключив від національного життя дев'ять десятих московського населення. Усунення невільництва, що прийшло аж 1861 р., не могло вирівняти пропалля, що в трьох попередніх століттях було створене між невільниками і їхніми власниками.

Тому, що вища верства московського народу не мала ніякої національної основи під розвиток самостійної культури, переймала вона без розбору від західної культури те, що їй подобалось, зразу з Німеччини, а після воєн Наполеона також із Франції. Як мало запліднюючи були західні впливи на московську інтелектуальну верству, показує ця обставина, що перший московський "поет і учений" в одній особі, М. Ломоносов (1721-1765) зявився на поверхні щойно в середині 18 століття і нічого нового не дав із себе для всесвітньої культури.

Коли вже Іван IV. надав типічні політичні

прикмети московської державі, то Петро І. створив остаточно державу без нації. Це не ніякий випадок, що він остаточно відрікся навіть народного московського імені тієї держави й охристив її наскрізь доцільно "Росією"**). Це не означало "земля росіян", тільки навпаки, мешканці тієї держави були означені росіянами, без огляду на те, чи вони були москалями, українцями, татарами або членами інших народів. "Росіянин" значило щось таке, як "австрієць" у часі подвійної монархії. Національний принцип пожертвувано вповні державному принципу.

**) Зовсім своєрідний, одинокий в історії культурного світу, загарбницький дух московського народу виявився також у загарбленні від українців термінів на означення державного і національного імені. Загарбали і засвоїли собі москалі вже в давнину терміни: „Русь“, „руський“ („руссік“), що в княжій добі відносився до Київщини, а згодом до всієї української території, з виразним виключенням московсько-суздальського князівства. — Загарбали москалі також другий термін: „Росія“, „російський“, якого науковці і письменники України доби Відродження кінця 16., а особливо 17. і 18. стол. вживали в застосуванні до України та українського народу. Вони відновили (наслідуючи під цим оглядом західно-європейський звичай доби Ренесансу: називати особи й речі словами, позиченими з латинської і грецької мови) термінологію, вживану у візантійській літературі 9., 10. і дальших століть, у пристосуванні до „Руси“ (України). У творах науковців і письменників України доби Відродження стрічаемось часто з іменником „Росія“ в розумінні „Україна“, і прикметниками: „російський“, „рос(с)кий“ в розумінні „український“. У творі Захарія Копистенського п. з. „Палінодія“ з 1619-1620 р. р. говориться про князя Василя Острозького, що він „рожай свой з благословленного Яфето-росского по-

лові. З москалів зроблено "росіян" ("русских"), щоб українців можна було зробити "малоросами", білорусинів "білоросами". Чужі народи мають стати не москалями, тільки "росіянами" в політичному зміслі слова, тобто вірними холопами московського імперіалізму.

Залежало і залежить тепер дуже багато московській владі на тому, щоб у кожного підкореного народу викорінити ці характеристичні національні риси, які не дають служити московській завойовницькій жадобі, як це від століть роблять рабські московські маси. Під цим отгля-

коління провадить", він названий потомком „пресловутого Володимира“ і „Данила“, „княжат россих“ він „сильний мур мідяний, от Бога благочестію нашему поставлений в Россії“. — У „Віршах на жалостний погреб зацного рицера Петра Конашевича-Сагайдачного“ з 1622. р. автор, Касіян Сакович, говорить: „За Олекга (читати: „Олега“), росского монархи“. — Михайло Лосицький у передмові до Густинського літопису (в копії з 1670. р.) говорить про князя Володимира, „російського“ (українського). — Про „Росію“ (Україну) говориться в „Житію“ князя Володимира (кійське видання, передруковане в Уневі, в Галичині, в 1670. р.). — Тео- Прокопович у своїм „Владимир-ї“ з 1705. р. говорить про славні церкви „російські“ (українські), згадує про дві славні установи: Печерський монастир та Київську Академію, що втішались помічно гетьмана Івана Мазепи. — Загарбавши обі ці назви від українського народу, Москва зручно баламутить увесь західний світ, який навіть не догадується, що ці назви справді колись означали, і живе у фальшивому переконанні, що назви *Russia* — *Russian*; *Russie* — *Russe*; *Russland* — *Russisch*, означають велетенську державу одного велетенського народу.

дом таку саму мету й таке саме значення мав проголошений указом Петра I. "російський" народ, як і проклямований советами "советський" народ, який зрештою навіть заграницею також большевики залишки називають "російським" ("руssким"). Вигадливість московського імперіалізму є отже дуже вбога.

Петро I, з типовою для нього жорстокістю пімствився на українському народі за його нібито "зраду". Місто Батурин, осідок гетьмана Мазепи, оспіваного лордом Байроном, Віктором Гюго та Вольтером, було спалене, а його мешканці, що хоробро боронились проти московських осадників, були змасакровані, з жінками й дітьми. Козаків тисячами закатовано та покарано горлом, дальші тисячі марно загинули при будовах на болотах Петербургу. Не інакше було і в Польщі та в усіх країнах, де московська завойовницька жадоба прийшла до влади.

Боротьба проти головного принципу реформ Петра I, тобто проти примусової служби і примусової праці для держави всіх суспільних класів, тривала ціле 18 століття. Рух почався згори. Кляса землевласників (дворянство) в 2 половині 18 століття звільнилася поволі від зобовязань супроти держави, але одночасно помножила свої привілеї. Ця кляса, з якої рекрутувались гвардійські полки, рішала про насліддя на престолі, бо Петро I скасував давній дотичний закон. Гвардія посадила на престіл Катерину I, так само, як пізніше Петра II, Анну Івановну й Катерину II. Одночасно розвивалося кріпацтво,

Катерина II, подарувала землевласникам понад один мільйон людей. В 1783 році заведено кріпацтво також в Україні. Проголошено закон, що позовники з-поміж кріпаків, а також автори їхніх позивів мали бути карані нагайками та заслані на досмертні примусові роботи в копальннях золота в Нерчинську (Вел. Рос. Енц.).

Севастопільська невдача (1856) спричинила знення кріпацтва (1861). Однаке ця "ліберальна" реформа не могла вже здергати упадку московської сили. Поразка у протияпонській війні принесла царській державі "парламентаризм", тобто державну Думу. Перша світова війна доконала не тільки царат, але й московський лібералізм. Большевики сягнули до праджерела московської сили, до "оприччини" Івана IV. і завели державне закріпощення не тільки селян, але й робітників.

Аналізуючи московську історію, можемо сказати ось що: Розвиток московського "імперіалізму", завойовницької жадоби, попередило створення московської держави. Завоювання чужих етнографічних земель було в повному ході вже в другій половині 15 століття, коли московська країна ще почасті сама була під пануванням татар. Ця завойовницька манія, що пізніше осягнула такі велетенські розміри, була справжньою, не тільки політичною, але й психологічною основою московської держави. Проте не треба ніколи забувати, коли схочемо зрозуміти суть тієї держави, а також найглибші спонуки дій її теперішніх можновладців. Роз-

виткові дороги імперіалізму Москви і західних потуг були основно різні і йшли у вповні протилежних напрямах. Коли Еспанія, Португалія, Англія, Голяндія і Франція почали завойовувати заморські країни, після того, як творення їхніх національних держав було закінчене, москалі почали завойовувати чужі країни, коли їхня держава була ще в ембріональному стані. Імперіалізм західних потуг був наслідком природного внутрішнього розвитку їхніх продуктивних сил, московське князівство черпало сили для свого власного поставання з того, що завойовувало і пустошило сумежні країни. Заморська експансія західних потуг була спричинена надміром внутрішніх домашніх сил і принесла багатство не тільки вищій верстві населення, але деякий добробут також широким масам, особливо міському населенню. Однак територіальні завоювання московської держави були осягнені найвищою напругою і безоглядним зужиттям останніх сил і засобів власного народу, якому понад постійну нужду не принесли нічого. Більше або менше поширеній голод московських мужиків, які своєю кровлю здобували державі велетенські простори, був їх постійною язвою. Так було в московській державі часів Івана Жорстокого, так є і тепер під володінням кремлівських можновладців.

Всякий завойовник приносить завойованій країні тільки те, що має в своїй власній батьківщині. Олександер "Великий" приніс Сходові грецьку культуру. Римляни принесли евро-

пейським народам римське право і латинську мову. Кожна з європейських потуг принесла заморським країнам частину європейської цивілізації. Москалі принесли поневоленим народам тільки рабство, некультурність та нужду власного народу. Економічний визиск здобутих країн зовсім не збагачував московський народ, а приносив тільки сили й засоби, яких надуживано для дальших завоювань. Таким способом, впродовж століть, держава і народ втрачали всяку творчу силу, всяку спроможність дати якусь продуктивну працю. Московська держава здобувала щораз нові краї, хоч її власні споконвічні землі, навіть з цього боку Уралу, числили тільки 2 до 10 мешканців на один квадратний кілометр і тому не могли бути скультивовані.

Наслідки стали причиною і замикалися у безвихідне заворожене коло (*circulus vitiosus*). Державний провід, що власній здобичницькій манії, а через те й війні, жертвував усяку продуктивну діяльність, "мусів" дальнє здобувати, тобто вести війну, бо вся структура держави, побудована на рабській праці й деспотизмі, робила неможливим ні нормальний господарський, ні здоровий соціально-політичний розвиток краю. Тягар зброєнь і деспотично-бюрократична управа придушували життя краю, де все було призначене й обчислене тільки на війну. Кожний довший мирний період, кожна спроба перевести ліберальні реформи та державний устрій приблизити до європейських зразків,

спричинювали конфлікти між суттю московської держави та європейськими державними формами, викликали кризи й ослаблення московської воєнної сили.

Найвищий розвиток осягнула вона (московська військова сила) в часі найбільшого поширення й загострення кріпацтва за цариці Катерини II. і вистачала ще на те, щоб переможно закінчити Наполеонівські війни. Зрештою вже тоді царська влада витягала для себе користі з конфліктів між європейськими державами. Цю роль зберегла вона, на жаль, також у пізніших війнах. До чого це доводило, бачимо відразу тепер, хоч може й запізно, після "закінчення" другої світової війни. У Кримській війні бачимо наглядно, як мало царська держава могла протиставити обєднаним європейським силам. Скасування кріпацтва та заведення "парламентаризму" принесли поразку царській державі у Далеко-східній і першій світовій війнах. Це приневолило большевицьку владу з повним поспіхом вернутись до праджерела московської сили, тобто до політичного абсолютизму та загостреного закріпощення народних мас, до "святих", історичних зasad деспотів Івана IV. і Петра I., а їхні діла звеличити у фільмі й літературі.

Центральна військова й політична сила держави, яку в Європі обмежили Церква, васали і міські громади, і яка в суттєвій частині уступила місце народному представництву, залишилась необмеженою в царській державі і підкорювала

собі все нові краї й народи. Роля московських народних мас у державному житті була все повністю пасивна. Раби ніколи не могли бути громадянами. Самозрозуміло, що власники рабів не могли мати нічого спільногого з своїми рабами ні в соціальному, ні в політичному житті. Тому то вплив дуже тонкої "панівної" кляси не був ані постійний, ані органічний, ані значний. Московський абсолютизм був фактично, більше або менше, олігархією, яка складалась з представників військово-бюрократичної касти і якою керували тільки інтереси московського імперіалізму. Царська держава пережила чимало палатних революцій, але народна революція, а навіть народний рух зовсім чужі московській історії. Також постання козацького ватажка Пугачова не було ніякою революцією в європейському розумінні. Це був радше козацько-башкірський рух над Волгою, отже на окраїнах держави, спрямований проти централізованої влади. Зрештою сам Пугачов видавав себе за Петра III., щоб зневолити селян повірити, що він може звільнити їх від кріпацтва. Робітництво в царських часах було нечисленне, стояло на низькому ступені культури і не мало ніякого органічного звязку з тонкою верствою інтелектуалів, що революційні ідеї черпали з різних європейських, головно німецьких джерел. "Революція" 1905 року, яку слабосилий уряд Николая II. розбив без особливих труднощів, показала наглядно, що революція неможлива там, де нема одноцільої нації.

ІІ. ЩО ТАКЕ “РОСІЯНИН” (“РУССКИЙ”)?

Особливі прикмети московського народу заслуговують на увагу тим більше, що вони вмогливи постання та закріплення большевизму. Держава, тобто політична, а зокрема військова сила в краю, всюди грава визначну рою в творенні нації. Однаке деспотична влада московських князів спиралася, як ми бачили, не на власний нарід, тільки на військову силу татар. Нарід був поневолений, заки спромігся мати якийсь вплив на творення держави. Державотворчі елементи в Новгороді, Пскові і Твері були вирубані в пень. Нарід, як такий, ніколи не брав участі в творенні і в розвитку державної влади, а це дало державі й самому народові прикметні риси, яких ніде не можна найти.

На питання, чи раби можуть і повинні належати до нації в політичному зміслі слова, відповів заперечно з повною рішучістю вже давній Рим. Раб не може бути громадянином, отже ніяким членом нації ані держави, просто з тієї причини, що не має вільної волі, а через те неспроможний її виявити свободіно. Московський нарід, як і ввесь край, був власністю князя. Ті, яким він віддав нарід “у позику”, були зобов’язані служити йому, ставали його слугами, яких

він міг убити без застереження, бо вважав себе втіленням Божої влади. Прохання до царя навіть бояри підписували: “Твій найнижчий рабішко”. І це не була тільки форма чемності, це було правильне означення взаємин між московським деспотом і його найближчими слугами. Московські власники рабів, все одно, як вони називались — бояри, опричники або пізніше прості “дворяни”, були фактично тільки рабами князя, царя, взагалі державної сили, бо своїх власних кріпаків могли вони держати тільки за допомогою військової сили деспотичної держави. Ці відносини зображені геніально в творі українського поета Т. Шевченка (“Сон”).

Розмірно короткий відтинок московської історії (1861-1919), між знесенням кріпацтва і заведенням большевизму, не міг під психологічним оглядом змінити ці відносини внутрі московської спільноти.

Властиво навіть не можна сказати, що в часі творення московської держави московський нарід був її жертвований, бо його тоді ще не було. Тоді була тільки сумішка північно-словянських і фінсько-монгольських племен, що тільки згодом, за допомогою релігії й мови в центрі держави, більше або менше перемінилася в однородну етнографічну масу, що була примушена давати свої сили й засоби військовій олігархії, з деспотом у проводі.

Ніяким способом не можна відкинути гіпотези, що перебрання татарської завойовницької справи (можна говорити також про “місію”)

московською військовою олігархією залишилось велетенським анахронізмом в європейській історії та розвинулось до погубної світової сили. За правою тієї гіпотези промовляє ця обставина, що соціальна структура та психологічні взаємини між державним правлінням і народними масами залишились ті самі.

Московська армія була завжди армією рабів. У москвинів була і є своєрідна спільність зброї, отже навіть між рабами і рабовласниками. Не треба забувати, що рабство московських народних мас є таке давнє, як і сама держава, що отже ці народні маси не мають ніяких свободолюбивих традицій, не мають взагалі ніякого поняття про волю, а своє рабське життя вважають питоменним і природним. Упродовж незчисленних здобичницьких воєн витворилася своєрідна, для вільного європейця незрозуміла солідарність між московським військовим проводом і рабською армією, а також між московською подеспотичному правляючою бюрократією і поневоленим народом, який свої кайдани і своє поневолення ставить понад чужу волю, якої не знає, не розуміє, і тому боїться. Найнегідніша брехня власного уряду має для цього рабського народу куди більше значення ніж чужа правда. Тут є розвязка "загадки" московського "патріотизму", над якою ломлять собі голови європейські і не-європейські "дослідники".

У весь розвиток історичного життя московського народу йшов завжди згори вділ, від уряду до народних мас, ніколи навідворот. Напрям

цього "розитку" може бути наглядно зображенний радше спіралею ніж лінією, бо він проходив у "завороженому колі" і тому завжди вертався до власної вихідної точки. Він не звужувався, як Дантове пекло, згори вділ, тільки поширювався щораз то більше впродовж століть.

"Провідна роля" уряду в московській державі була під кожним оглядом уможливлена не "авторитарним" державним ладом, тільки обумовлена і піддержана тією обставиною, що внутрішнє життя краю було завжди підпорядковане завойовнищком цілям держави. Всяке відхилення від тієї засади, всякий довший період миру, всяке "відступлення" та зужиття сил і засобів держави через внутрішню діяльність і "реформи" розхитували "братерство зброї" уряду з московськими масами, спричинювали соціально-політичні кризи, послаблювали воєнну силу держави і кінчались невдачами.

Як "Великих" володарів у московській історії славлять татарського холопа Калиту, Івана IV., Петра I., Катерину II., отже завойовників і творців кріпацтва. "Реформаторів", Олександра II., Николая II., московські революціонери просто вбили. Тому самозрозумілим є те, що московський уряд завжди повертався до завоювань.

Фальшиво було б твердити, що цей уряд спирається тільки на штиках та володів тільки насиллям і терором. Між найвищою олігархією і поневоленими масами, які вже навіть не завважували свого рабства, була завжди упривілейована кляса, на яку уряд міг опертись. Після зне-

сення кріпацтва інтелектуальна верства, яка давніше рекрутувалась із кляси “дворян”, була скріплена людьми з інших кляс. Ідеологію московських інтелектуалів, т. зв. “інтелігенції”, формувала московська історія та її носій, уряд.

Визначні московські письменники, від Пушкіна до Толстого, за малими винятками, були власниками кріпаків, яких можна було купити і продати і з якими “пани” не могли мати нічого спільногого. Самозрозуміло, що в творах московських класиків нема ні сліду полумяного протесту проти кріпацтва, такого прикметного для українського поета, Т. Шевченка, і деяких інших українських письменників. Московські критики признавали, що письменники тієї доби, як і взагалі верства московських інтелектуалів, були “безпочвенники”, тобто “людьми без коріння”. Свої “ідеї” вони позичали у німецьких, французьких та англійських мислителів і письменників, а потому захоплювали європейських снобів “естетизуючою” психологічною баламутою.

Тому що вже тоді у московських інтелектуалів належало до доброго тону бути постійно в безплідній і бездіяльній опозиції проти уряду, між обидвома партіями була завжди незакаламучена солідарність у питаннях внутрішньої і загальної експансії. Пушкін, який просив царя про ласку, бо випадково був знайомий з деякими декабристами, був злющим сторонником московського імперіалізму. Український герой волі, гетьман Мазепа, був для нього тільки “зра-

дником” свого московського “пана”, Петра І.

Європейських оборонців польських повстанців уважав він “клеветниками” (наклепниками, обмовниками) “Росії” (антисовєтськими “реакціонерами”, за теперішньою термінологією). Слов'янські народи закликав він “розплистись у російськім (руссікім) морі”. Московський наслідувач і звеличник льорда Байрона, Лермонтов, що був засланий на Кавказ, говорив у своїх віршах про поборювання та прогнання вільних мешканців гір у спосіб, зовсім незгідний із Байроном. Він радше ідеалізував “добродійства” російської нагайки супроти кавказців. Більше ніж зрозумілою річчю є те, що також Лев Толстой у своїм творі “Война і мир” беззастережно оправдував московських рабовласників у їх боротьбі проти носіїв французької революції, як також ідеалізував оборонців Севастополя. Він не нашов також ні слова догани для московського завойовницького дуру на Кавказі в своїх оповіданнях: “Козакі” та “Кавказький пленник” (полонянник). Чотиролітній побут у каторзі зовсім не перешкодив Достоєвському бути “панславістом”, тобто панмосквином, ані говорити про “велику російську місію в гнилій Європі”. Не зайво є знати, що офіційна російська критика вважає його “найбільшим знавцем російської душі” (Вел. Рос. Енц.): “Достоєвський говорить також про примирення з ідеєю кріпацтва, яка на його думку не стойть на перешкоді ідейно-моральним взаєминам між землевласниками і кріпаками (“Днівник пісателя”) . . . і проро-

кує здобуття Константинополя. Ця людина любить пристрасно страждати і підносить страждання майже до потреб людської істоти. У стражданні є наше оправдання перед вищою істотою. . . . “Ці патологічні “ідеї” є властиво ідентичні з “ідеями” московських сектантів, які давали себе калічити і спалювати, щоб бути мілыми Богові. Зрозуміла річ, що колективна душа московських інтелектуалів, вихованих у таких ідеях, не могла ставити ніякого спротиву большевизму. Гістеричне бажання Достоєвського — страждати — було в психологічному звязку філософією “не противиться злу” (“непротівлені злу”) Л. Толстого, яка представляє тільки лукаву вульгаризацію християнства.

Ясна річ, що після знесення кріпацтва пішла сторчма вниз і московська література, і взагалі вся “культура”, побудована на матеріальній і психічній основі праці рабів. Перехід до большевицької “літератури” зробив не хто менший, а сам Максим Горкій (Гіркий), (*vulgo*: Пешков), приятель Толстого, і пізніше любимець на дворі Сталіна.

Скок “російських” інтелектуалів з “естетичних” висот, у яких походжали письменники доби рабства, у пролетарські низи сальонового большевика Горкого, доказав ще раз, що московська інтелектуальна верста не мала під собою ніякого твердого ґрунту ані органічного звязку з народом. Це примушувало її фактично служити вірно всякому режимові, тобто московському імперіалізму.

Московських клясичних письменників видобули, як відомо, з дна, куди вони були запроторені в часах воєнного комунізму, і з великими почестями приняли назад до пантеону московської культури, тим більше, що в цій ділянці большевізм не міг створити нічого замітного. Пушкін, Толстой, Тургенев, Достоєвський та інші, у всяких можливих заграницьких товариствах “для культурного зближення до СССР”, роблять таку саму вірну службу, як перед століттям допомагали імперіалізму “Великої Росії”.

З усією московською “інтелігенцією” сталося властиво те саме. Після того, як її прочищено, вигубивши десятки тисяч її членів, большевицька олігархія приняла її ласкаво на службу московського імперіалізму. Так було в часах Івана IV. і Петра I. Чому ж мало б воно бути інакше після повороту московської олігархії до Кремля?

На службу до большевицького уряду зголосились не тільки багато московських інтелектуалів, які не могли або не хотіли рятуватися за границею, але також найлютіші вороги большевиків у Парижі і в Америці, сторонники Мілюкова, Керенського і т.д., “ліберали”, “соціялісти”, і навіть монархісти створили там лояльну опозицію і вже перед другою світовою війною заявили свою готовість беззастережно помагати московському імперіалізму в часі його конфлікту з Японією. Вони навіть ганили большевицьку політику супроти чужих націй у ССР.

Щоб правильно зрозуміти взаємини між московським урядом і “ширшим загалом”, треба кинути оком на період постання, на творення кляси “російських” інтелектуалів. Під національним оглядом вона була зовсім неоднородна, і то тим гірше, що московські інтелектуали в часах Петра І. стояли на дуже низькому ступені культури, в кожному випадку нижчому, ніж німці, українці, поляки, кавказці та інші чужі елементи, які згодом були притягнені до петербурзької “еліти”. Зрозуміла річ, що вони не служили невільньому народові кріпаків, тільки державі та її загарбницькій справі. Вони мусіли зректися своєї національності, бо московська держава признавала тільки “росіян”. Однаке вони навіть не мусіли ставати москалями, бо московська держава була і є лише остільки ворожа супроти інших націй, оскільки якась із них могла стояти на перешкоді її загарбницькій жадобі. Вони були отже збігцями в національному зміслі слова, ставали попросту наємниками, слугами московського імперіалізму, “росіянами” в державному розумінні, бо московський імперіалізм називав себе “російським” і всі краєві сили, без різниці народності, бажав зробити своїми слугами. Однаке вони, звичайно, більше або менше тратили свою національну принадлежність, свій органічний зв'язок із своїм народом, ставали “без коріння” і також під цим оглядом приставали до московських інтелектуалів.

Таким способом поставала “російська” або, краще сказавши, петербурзька інтелектуальна

верства, що побільшалась чисельно після знесення кріпацтва і вкінці утворила особливу соціально-культурну групу. Хоч вона мала своїх представників у народі, як: учителів, священиків, урядовців і т.д., проте не могла ніколи проломити перегороди, що відділювали народ від інтелектуальної верстви, послушної урядові.

Ця інтелектуальна верства, що становила ледве 2—3% населення, була сама собою велика і досить заможна, щоб “вистачити” самій собі, утворити власну “культуру” та пускати заграницю блахмана про існування “російської” (“руської”) нації. Духова суть цього петербурзького новотвору була повна противенств, хоч у своїй основі ця “російська” верства інтелектуалів була завжди московською, тобто одночасно глибоко імперіялістичною. Тому що ці інтелектуали не мали ніякого органічного підложжя у своїм власнім поневоленім народі, духовий, “ідеологічний” зміст свого життя черпали вони з заграниці, головно з Німеччини. Однаке навіть найбільше радикальні науки, що в головах “російських революціонерів” виростили найбільш нездорові новотвори і спричинили багато терористичних актів, ніколи не зверталися проти завойовницьких справ уряду, проти московського імперіалізму внутрі і зовні “Росії”.

Це треба мати на увазі, щоб правильно розуміти постання, суть і розвиток большевицької “революції”. Московські соціал-демократи і соціал-революціонери були так само централістами, як самий уряд, а може й більше. Завяз-

то й безоглядно поборювали вони всякі визвольні рухи: український, польський або інші визвольні рухи, що могли бути небезпечні для московського імперіялізму, як буцім то “реакційний сепаратизм”. Ця спільність імперіялістичних цілей московського уряду та інтелектуалів, разом з “революціонерами”, а також іхнє традиційне відділення від народу робили заздалегідь безвиглядним усякий революційний рух. Революціонери завжди надмірно боялися виставити на небезпеку завойовницьку жадобу уряду та його експансивну силу, щоб насмілитись виступити проти нього енергійно й рішуче.

“Революція” з 1905 року була безуспішна й дала тільки карикатуру парламентаризму. Однаке ослаблення політичного режиму вмоглило чужо-національним силам зявитись на поверхні політичного життя та засвідчити, що давня метода уряду — задовільнитися асиміляцією інтелектуальної верхівки поневолених націй — була зовсім безуспішна. Навіть дуже помірковані представники України, Польщі, Кавказу і т.д. в душі не виявляли найменшого заміру узгляднювати імперіялістичних плянів уряду. Уряд не мав ніяких власних національних сил, які могли б протиставитись цим сепаратистичним рухам. Під барабанні звуки зігнані до купи гурра-патріоти, т. зв. “чорні сотні”, що в Києві, Одесі, Варшаві, Тифлісі та в інших центрах національних рухів уряджували погроми, викликали загальне обурення. Урядові не лишалось ніщо інше, як тільки вжити загос-

трених поліційних засобів і так змінити “виборчий закон”, щоб до державної думи не вибрати представників погноблених народів.

Національне питання в царській державі перед першою світовою війною було загострене головно через те, що великі частини українсько-ї польського населення жили в Австро-Угорщині й Німеччині. Поспіх, з яким царські війська, може і проти загального стратегічного пляну, впали до Галичини, а також уся тодішня окупаційна політика, що дуже нагадує теперішні большевицькі окупаційні методи, дозволяють здогадуватись, що царський уряд тому так сильно помагав сербським терористам, щоб анектувати українські й польські землі осередніх держав. Перебіг війни і трагічні події в царській державі занадто відомі, щоб після того, ще згадувати тут про них. Однаке їх властивий змисл, а також роль, яку грала боротьба звільнених націй проти Москви при постанні і розвою большевизму, залишились, на жаль, майже невідомі і незрозумілі.

ІІІ. МОСКВА У БОРОТЬБІ ПРОТИ НАРОДІВ

Помилкою є бачити у большевизмі щось зовсім нове, оригінальне, революційне. Йому бракує передовсім джерела, з якого органічно постають нові життєві елементи. Большевизм, у своїй основі ворожий народності, бо все, що має творчі національні елементи, противиться московському імперіалізму.

Коли большевизм є революційний, то большевицька революція є найбільш реакційна за всі часи, бо московська олігархія привела її назад до її перво-почину, привернула її основу. Большевицька "революція" знищила більше або менше, всі "ліберальні реформи", що були введені по смерті Петра I.

Все, що в большевизмі є типове, постійне і суттєве, походить, без сумніву, з часів царату, є тільки спадщиною царату, яку теперішні можновладці Кремля використовують до останку. Привернення Москви прав столиці є під цим оглядом не тільки символічне, але й дуже влучне. Все, що у большевизмі мало б бути "комуністичне, соціалістичне, демократичне й поступове", — є неправдиве, поверхове, протирічне, але передовсім доцільне. Марксизм є вповні чужий московській істоті і щоденному життю, а

також московській історії. Марксистську науку, що в Європі давно вже була перейдена в своїй первісній формі, перенесено просто з Берліна до Петербурга, але декілька десятиліть була вона зовсім безспішна. Отже не соціалістична "ідея" дала большевикам керму в руки. Марксизм мав для них значіння тільки тим, що помог їм соціальний момент протиставити національному, привести до спільногоЗ знаменника їх демагогічні жадання та закрити їх правдиві пляни.

"Велика большевицька революція" була вирішена в Петербурзі в кількох днях, при чому одна олігархія була заступлена іншою. Вища інтелектуальна верства, московські імперіалісти простили царському урядові все, зносили терпеливо його абсолютизм, безкультурність, соціально-політичні обмеження, переведення, приниження, але ніколи не могли простити їому военної невдачі, загрози втратити московське панування над пригніченими націями. Вони скинули слабосилу владу Мілюкова й Керенського та проголосили свою незалежність. Тільки через ці невдачі московського імперіалізму знищено без милосердя панівну царську аристократично-бюрократичну і "міщанську" клясу та заступлено її новою, большевицькою. В боротьбі за поновлене підкорення чужих націй царської держави — виступили большевики як "рятівники родіні" й одержали від московських імперіалістів вільну руку в найбільш кривавих і жорстоких зарядженнях.

"Громадянська війна" була нічим іншим, тільки

боротьбою давнього, царського з новим, большевицьким проводом московського імперіалізму і була можлива тільки тому, що царські генерали: Колчак, Юденіч, Врангель, а особливо Денікін — одержали сильну допомогу від колишніх союзників Росії. Ця інтервенція мала найфатальніші наслідки і вийшла на добро тільки большевикам, бо скріпила їх становище. Вони виступали оборонцями історичної московської завойовницької справи проти “інтервентів” і проти царської “реакції”. За собою мали вони також більшість московських імперіялістів, які зовсім правильно зрозуміли, що в ділянці московського загарбництва неможлива ніяка тривала співпраця з якоюсь чужою потурою.

Видатна частина воєнного матеріалу, післаного західними державами московським генералам, була вжита не на боротьбу проти большевиків, тільки проти українців, кавказців, туркестанців та інших поневолених народів. У цій боротьбі рівними й солідарними були давні й нові московські імперіялісти: генерали й большевики. Для прикладу: Армія Української Народної Республіки під проводом Петлюри мусіла перед переможною силою Денікіна уступити з української столиці, з якої прогнали большевиків. В боротьбі проти чужих народів большевики мали рішучу перевагу над давніми московськими імперіялістами.

Рабська маса московського народу не виявила зацікавлення ні “революцією”, ні домашньою

війною, не захоплювалась ні большевиками, ні їх противниками, а щоб цей нарід трохи розворушити, большевики мусіли розбудити найнижчі його інстинкти. Коли большевики проголосили “війну війні”, “смерть катам”, “вивласнення розбішаків і визискувачів народу”, “землю селянам, фабрики робітникам”, то вони докладно знали, як їх вимоги зrozуміють московські маси і як їх зреалізують. Фронт був розложений.

Большевики розбили фронт своєю революційною пропагандою не тому, що справді бажали вести “війну проти війни”, але тому, що надіялись рівночасно розложить німецьке військо, і тому, що війну проти України вважали важнішою ніж війну проти Німеччини.

Війна проти України була, як відомо, першим кроком большевицького уряду. Вона рознуддала господарський і соціально-політичний хаос у московських частинах Росії, щоб перекинути його в Україну та інші чужо-національні країни колишньої царської держави, щоб знищити національно-політичну організацію молодих держав, що їм і вдалося. Пограбування сільсько-господарських підприємств було звернене радше проти України, де вони були високо розвинені, ніж проти розмірно незначних московських землевласників. Панівна кляса давньої Росії була знищена не тому, що була реакційна, але тому, що була нездібна, після упадку царського, опанувати поневолені нації, і тому, що держава може мати тільки одну олігархію. Але ж

большевицьку олігархію не спинило це, жадним чином, приняти на службу окремі групи давньої панівної кляси, особливо частину царської бюрократії та офіцерського корпусу. Вони були потрібні московському урядові на те, щоб вести війну проти чужих націй, війну, яка в Україні тривала до 1922 року, а в деяких частинах Туркестану аж до 1924 року, на те, щоб зорганізувати нову большевицьку державу. Большевики могли створити хаотичний стан у всіх країнах колишнього царату, бо знали до кладно, що московські народні маси не здібні були до якогобудь революційного руху, тим більше, що в них не було ніякої революційної ідеї. Вони знали також, що хаос, доцільно викликаний партією, буде “оправданням” для большевицького терору. “Революція” зовсім не усунула нужди промислового пролетаріату в московських і змосковщених містах, навпаки, закриття фабрик і перерва товарообміну між містами й селами дуже побільшили нужду робітників, яких влада гнала цілими громадами у ряди “червоної армії”. Так отже з хаосу й нужди постав один із найвизначніших стовпів нового московського імперіалізму. Голодні маси московського жебрачого пролетаріату були систематично спрямовувані в багаті сільсько-гospодарські окраїни України, Дону й північного Кавказу. Тут вони ограблювали селян і спричинили голодову катастрофу, якої не було досі в Європі в таких розмірах і яка в цих країнах, як відомо, знищила мільйони людей у жахливих

роках 1921-1922. Сила голоду була в руках большевицької диктатури також і пізніше її найсильнішою зброєю проти чужих націй і то не тільки на границях СССР, але й поза ними.

Однаке дальнє існування воєнного “комунізму” грозило зруйнуванням господарських основ московського загарбництва. Це спонукало партійну диктатуру під проводом Леніна шукати нових доріг розвитку для московського імперіалізму та пустити в рух “примирення” між селянством і дрібною міською буржуазією. Таким чином виникла “Нова Економічна Політика” НЕП, що одночасно мала бути примирююю політикою супроти чужих націй. Первісно НЕП була плянована не тільки як перерва з обмеженою ціллю — відбудувати край, знищений воєнним комунізмом; вона позірно мала спричинити радикальний зворот партійної політики в ліберальному напрямі. НЕП була построена не на світогляді “революційного” пролетаріату, тільки на середнім селянстві. В суті речі нічого з цього там не було, бо, як відомо, большевизм є “ідеологією” без ідеї. Однаке НЕП мала одну зasadничу хибу, через яку не можна було її продовжувати; вона не давала певної основи для дальнішого розвитку московського імперіалізму. Большевики скористали з досвіду своїх попередників, що всяка ліберальна реформа, всяке злагіднення режиму, всякий, навіть найскромніший достаток населення, ведуть логічно до упадку московської військової сили та до упадку московського імперіалізму.

Зліквідування великої земельної посіlosti та толерування приватного господарства середніх селян призвели вправді до тимчасового розkvіту советське господарство, але одночасно вможливлювали скріplення селянства, яке в Україні та в інших чужо-національних краях вело за собою новий розвиток національного незалежницького руху. Та він був тим небезпечніший для зцентралізованої большевицької держави, що в містах він зedнувався з національно-політичним рухом інтелектуальних українських кол, що находив піддержку в національно-культурній автономії.

Тому це не був ніякий випадок, що скоро й нагальнє заведення колгоспів в українських селах ішло в парі з найжорстокішою ліквідацією української інтелектуальної верству по містах. Вона почалася відомим показовим процесом "Союзу Визволення України" і закінчилася чисткою Української Комуністичної Партії, де український елемент був фактично погашений. В подібний спосіб знищено також інтелектуальну верству інших поневолених націй СССР.

Заломання НЕП-и та знесення культурно-національної автономії в чужо-національних країнах СССР, показали зовсім ясно, що нормальна, мирна співіраця між москалями та іншими націями СССР, була неможлива. Таким способом СССР продовжував іти давньою дорогою царської Росії, дорогою поневолення й визиску чужих націй.

Вже ця обставина, що московський уряд за-

вів колгоспну систему аж по десяти роках свого існування, вказує на те, що він міг вдергатися тільки в такий спосіб. Кремлівські можновладці всю господарську і соціально-політичну структуру держави побудували насильними і терористичними засобами. Большевицький імперіалізм коштує населенню без порівнання більше ніж царський. Непродуктивні державні видатки на військо, поліцію, бюрократію і всю внутрішню й заграницьну діяльність партії виключають усюкую можливість нормального господарського розвитку краю і вільного товарообміну між промислом та сільським господарством. Збереження партійної диктатури в "соціалізованім" промислі в містах цілої держави, було б неможливе без закріпощення селян. Вільний селянин не міг би вдергатись при робітникові, прикованому до машини.

При заведенні колгоспів був міродайний не виріб, тільки розподіл сільсько-господарських продуктів. Навіть НЕП показала, що вільні хлібороби можуть випродуковувати далеко більше зерна, ніж колгоспні раби, але тільки колгоспна система дає змогу советському урядові взяти в свої руки розподіл харчів і таким способом забезпечити свою диктатуру.

Однаке "соціалізація" сільського господарства була далеко більше спрямована проти України та інших чужо-національних країв, що продукували збіжжя, ніж проти московських народних мас. У центрально-московських областях колгоспи розмірно мало змінили землепо-

осідання, бо поля були там завжди в посіданні мужицької громади (мір-у). Рільний колективізм має у москалів деякі традиції. Колективна відповідальність з уваги на плачення податків, ставлення рекрута, доставу збіжжя для держави і т.д., тобто; колективна відповідальність була обумовлена спільним землепосіданням сільських громад, грала велику роль вже в давній московській державі. Це громадське землепосідання в московських селах послужило большевикам за історичний зразок для колгоспної системи. Він не викликав ніякого спротиву у московських областях ССР, де заведено колгоспи пізніше і менше безоглядно, ніж в Україні та в інших чужо-національних країнах ССР.

Немає ніякого сумніву, що колективізації сільського господарства ужито в цих краях не тільки для уніфікації з московськими формами землепосідання, але також як доцільний засіб для поборювання сепаратистичних народних рухів. Ліквідацію багатих хліборобів, як соціальної кляси, використала советська влада для систематичного викорінювання найсильніших національних елементів в Україні. В подібний спосіб роблять вони це тепер у Польщі, Румунії, Болгарії та в інших окупованих краях. Між багатими хліборобами і біднішими селянськими верствами поведено зовсім уроєну границю, яку можна було посунути до вподоби вділ. Усякого українського селянина, що заваджав большевикам, визнавали багатієм (кулаком) або "сторонником кулаків", оскаржували за контрево-

люцію, арештували, стріляли або вивозили. Сільські господарства в Україні мали завжди виразно індивідуалістичний характер, такий притаманний українському селянинові. Колективістичні спроби большевиків стрічали в Україні з найбільшим недовірям уже й тому, що вони виходили від зненавидженого московського уряду. Здоровому розумові селянина було ясно, що колективізація сільського господарства перемінить вільних хліборобів у кріпаків большевицької партійної диктатури. Своєю "соціалістичною" політикою в українськім сільськім господарстві намагались большевики відвернути від міст надвишку сільського населення, а крижані пустині московської півночі зробити ужитковими для московського імперіалізму вивезенням соток тисяч українських селян.

Завзятим спротивом українських селян московський уряд був спонуканий у найкоротшому часі закінчити колективізацію сільського господарства (що мала бути проведена систематично в кількох роках), щоб селянам у їхній боротьбі з-під ніг вирвати ґрунт. Таким чином колективізація сільського господарства в Україні виродилася в отвертий грабіж, який знищив велетенські цінності, а сільське господарство в багатьох районах перетворив у хаос. Масове вирізування худоби, якої селяни не хотіли віддавати колгоспам, зменшення посівної площин та безоглядні реквізіції збіжжя для міст і промислових підприємств — спричинили в Україні в роках 1932-1933 жахливу голодову катастрофу,

якої жертвою було кілька мільйонів людей. Голод поширився до північного Кавказу, Подоння, долішнього Поволжя, де процентовий склад української людності виносив 30-50%.

Колективізація сільського господарства в Україні, що правила за шпихлір для всього Советського Союзу, була Пирговою перемогою московського уряду. Геройчний спротив українських селян остаточно спрямував внутрішню політику советського уряду на фатальну похилу площу насильної господарки, яку мусіли завести також у московських областях СССР, бо централістична система советської держави не терпіла регіональних відхилень від офіційальної політики. Большевицький урядовий апарат для примусу, нагляду, контролі, пропаганди та інших непродуктивних дій навіть у промислових, а особливо сільсько-господарських підприємствах поглочував, за даними советської преси, 15 до 27% всіх занятих сил. Такі ж непродуктивні видатки большевицької держави на військові зброєння, бюрократію, а також на політичні інтервенції московського імперіалізму в чужих державах забирали фактично 70% всього державного бюджету.

Та не тільки господарська діяльність советського населення, але також усе його "життя" підпорядковано вимогам московського воєнного імперіалізму. В часі вибуху німецько-советської війни виявилося, що ввесь спосіб життя советського населення був звернений радше на воєнні часи і тому не потребував змін що були по-

трібні у всіх інших державах з уваги на мобілізацію. Пізвійськові організації, як: ОССОАВІАХІМ і КОМСОМОЛ, необмежене запотребування праці жінок і дітей, усунення всякої господарської самодіяльності, що не служила військовим і політичним цілям держави, і т.д., все те було в СССР вже давно перед вибухом війни. Большевицька пропаганда видвигала багато разів, що тільки "соціалістична" структура держави, оперта на колгоспній системі та з партією у проводі, вможливила державі закінчити війну переможно.

Однаке ця структура не змінилась навіть після війни, а радше навпаки, бо нова пятирічка має виразно військовий характер. Майже два роки після закінчення війни не було навіть ніякої демобілізації військ в окупованих країнах ані большевицької воєнної машини в краю, навпаки; радше надуживано і надуживається промислу і сільського господарства для дальнього розвою московської воєнної потуги.

Система мало продуктивної невільничої праці, а також гіпертрофія імперіалізму мали зовсім природно найфатальніші наслідки для господарського розвою СССР, а навіть для дальнього існування чужих націй під пануванням Москви. Перепис людності з січня 1939 року показав, що "бурхливий" розвиток "соціалістичного" господарства, яке мало започаткувати "перехід від соціалізму до комунізму", почав пожирати також основний людський капітал, особливо чужо-національні поневолені збірно-

ти. За останнім офіційним совєтським переписом людності, отже більше ніж оптимістичним, приріст населення в часі від 1926 до 1939 року, отже у 12 роках, виносила 15%, тобто 1.25% на рік, значить розмірно дуже мало. Деякі знавці СССР твердять навіть, що також цей приріст осягнуто за допомогою фальшу.

Яку міру осягнуло винищення найліпших елементів чужих національностей у СССР, показує порівняння чисел у найбільших з цих народів, що були подані при переписах людності з 1926 і 1939 р. Число українців виносило в 1926 році 31,194,976, в 1939 році тільки 28,070,404. Білорусини числили в 1926 році 4,738,923, а в 1939 році не більше ніж 5,267,431. Число казахів було в 1926 році 3,968,289, а в 1939 році 3,098,764. Навпаки: Москалів було в 1926 році 77,791,124, а в 1939 році вже 99,019,929. Отже їхній природний (і політичний) приріст виносила у 12 роках 27%, а приріст поневолених народів 3%. Ца обставина, що група віку від 40 до 60 років виносила тільки 15% всього населення, вказує виразно, що совєтський уряд намагався винищити старші річники, спеціально в чужо-національних областях, бо можна було побоюватись, що вони будуть ставити сильніший опір большевизму.

Вже статистика фізичного винищенння чужих націй СССР показує виразно, на який велетенський політичний тиск були вони виставлені впродовж більше ніж 25 років.

Чужонаціональне населення СССР, ограблене зі своєї інтелектуальної верстви, виставлене на

большевицький терор і пропаганду, завжди загрожене голодовою смертю, відрізане від зовнішнього світу, могло зберегти відпорну силу тільки частинно. Уесь велетенський апарат московської демагогії і терору був ужитий на те, щоб зломити чужі нації або ослабити їх. Методи большевицького "виховання" чужих народів вироблено так старанно й основно, як це в москалів ще досі не бувало. Густа сітка надзору, терору, насилля окружали кожну людину від колиски до домовини. Взаємне шпіонування стало найвищою догмою, особливо в червоній армії. Партійні члени внутрі армії одержували якнайдокладніші вказівки, як треба викрадатися в довірія кожного солдата зокрема, щоб довідатись усе про його найближчих, аж доки його не прибрано в свої руки так, що він не мав уже виходу.

Члени чужих народів мусіли зберігати в тайні не тільки свої думки й почуття, але також на віть народність, бо асиміляція є важливим засобом скріплення московського імперіалізму. Не вважаючи на існування національної "автономії", московщення чужонаціонального населення поробило куди більші поступи під большевицьким режимом, ніж у царській Росії. Національної мови вживають вправді в школі, в пресі, в урядах та в прилюдних імпрезах, але тільки для поширення большевизму. Українці та білорусини, напр., які в містах у приватних взаєминах осмілюються вживати рідної мови, рискують, що можуть бути зліквідованими агентами НКВД.

IV. ІДЕОЛОГІЯ БЕЗ ІДЕЇ

Взаємини між Москвою і поневоленими народами ССР визначають посередньо, а в багатьох випадках безпосередньо взаємини між Москвою та іншими державами. Не тільки з уваги на господарські, але також з уваги на всякі інші взаємини між Москвою й іншими націями й державами, прикметне є те, що участь ССР в світовому товарообміні виносила тільки $\frac{1}{4}$ товарообміну царської держави і в 1938 році була менша ніж відповідна процентова участь Швайцарії (імпорт ССР 1,11%, Швайцарії 5%). Спроби західних держав після першої світової війни виключити від світу большевицьку державу, показались утопією. А теперішні спроби — привернути нормальні, мирні взаємини з країнами поза “залізною занавісою” сумно провалилися, не з їхньої вини. Кремлівські можновладці знають дуже добре, що залишилась ще тільки третя можливість, і тому гарячково приготовляються, щоб здобути її для себе.

Взаємини, що впродовж століть витворились між московською олігархією і поневоленими народами, продовжувались логічно також поза давніми совет. границями. Формальні передумо-

ви для цього створеного вже при випрацюванні “федеративного” устрою ССР. Заступники деяких східно- і середньо-європейських держав, які згодились приняти московський уряд до Союзу Народів, після умисного винищенння багатьох мільйонів українців свідомо викликаного голодовою катастрофою — не могли, розуміється, передбачити, що їхні нації дванадцять років пізніше стрінє така сама трагічна доля як українців та інших чужих народів ССР. Однаке заліznі закони розвитку взаємин між державами й націями є справедливіші ніж закони деяких народних трибуналів. Останній політичний акт Союзу Народів, тобто виключення ССР за ганебний напад на Фінляндію, мав радше символічне значення і не міг уходити за направу кривди, зробленої Союзом Народів. В цім завіщанні коняючого Союзу Народів могла Фінляндія знайти відраду, але не рятунок. Однаке це логічне закінчення “співпраці” ССР в Женеві з іншими державами послужило останнім не за пересторону перед якимнебудь звязком з Москвою, але було попросту переочене й забуте, а наслідки не дали довго ждати на себе.

Західні держави завзято поширювали погляд, що ідеологічних протилежностей, які ділять ССР від західних держав, не можна вважати непереможними перепонами до співпраці советського уряду в європейських справах. Цей погляд потвердило, в дещо неожиданий спосіб, порозуміння між Берліном і Москвою, що перетривало майже два повні воєнні роки.

Большевицька ненависть до “капіталістичних” держав не була перешкодою для Кремля брати обильну поміч від “капіталістичних держав”, а це врятувало СССР перед долею царату після першої світової війни. Большевицька “ідеологія” була в найбільше зворушливій гармонії з ідеологією “капіталістичних держав” . . . аж до завішення зброї. А тимчасом комуністи, керовані Кремлем, загніздилися у “міщанських” урядах європейських держав і показали наглядно, як виглядає “ідеологія східних демократій”.

Большевицізм є ідеологією без ідеї не тільки тому, що він наскрізь матеріалістичний та що большевики не керуються у своїх діях ніякими засадами, але передовою і тому, що московський народ ніколи не міг створити національної пріоритетної ідеї, бо він ніколи не був нацією в європейському розумінні цього слова.

Московська теорія і практика, “ідеологія” і життя йшли все різними а часто навіть протилежними дорогами. Тільки тим можна пояснити скоки і звороти большевицької “ідеології”, яка властиво не мала ніякого впливу на реальну політику Кремля, тобто на послідовний розвиток московського загарбництва. Цим пояснюється також факт, що теперішні мажновладці Кремля можуть логічно поєднати свою “ідеологію” з кожним періодом історичного розвитку московської держави, тобто московської експансії. Вони лише остільки вірні своєму правовірному комуністичному “світоглядові” в іхніх відносинах до “міщанських” держав, оскільки це бажа-

не для розкладової акції большевицьких агентів між іншими народами. Комуністична “ідеологія” ніколи не стойть у контрасті до плянів московського імперіалізму.

Ті, які думають, що завоювання Європи Москвою могло б змінити москалів, або большевицьку організацію московського імперіалізму могло б розложити з середини через європейські впливи, помилуються зasadничо, бо не розуміють внутрішньої “національної” суті москвітизму. Її суть зasadничо її органічно чужа й ворожа європейській культурі і тому не підпадає її впливам.

Московські власники кріпаків бували звичайно в європейських містах і лікувальних заведеннях багато радше ніж у своїх власних посілостях. Часто по-французьки говорили вони краще ніж своєю рідною мовою, однаке їхній дух через те зовсім не змінився. Не змінився ні Плеханов, ні Ленін, ні Троцький, ні інші “російські революціонери”, яких Європа терпіла у своїм нерозумі. Безцінні скарби європейської культури вони розуміли не більше ніж грабіжник, що сам нездібний до ніякої творчої діяльності розуміє вартість загарбленаого.

Коли московський уряд китайським муром відділює большевицьку тюрму народів від Європи, то робить це не тому, що європейські впливи могли б бути небезпечні для московського народу, тільки тому, щоб європейцям не дати ніякої змоги пізнати теперішню Московію та навязати якісь звязки з поневоленими народами СССР.

Десятки тисяч большевиків, яких московський уряд післав був до Європи, були цілковито не податні на європейські впливи, за винятком хіба тих, що з особистих причин не хотіли вертатись до Москви. В Європі бачили вони тільки свою майбутню добичу, тому що вони, як і всі москвина, були зовсім чужі й ворожі європейській культурі. Опис матеріальних вигід європейського життя розбуджує найвище охоту грабунку. Винятки тільки потверджують правило. Зрештою большевики, що спромоглися зірвати з Москвою, як напр. Бєседовський, Гузенко, Кравченко та інші, з походження не були москалями, тільки членами поневолених націй.

Не тільки багато європейців, що ніколи не жили під московською владою, але також члени поневолених народів, як напр. деякі українці, не можуть уявити, що сто мільйонів москалів мали б підкорити та запанувати над більшим числом високо культурних європейців. Деякі політики потішають себе самих та вводять у блуд інших, твердячи, що Європа дала б собі раду з москалями, бо деякі інші варвари були переможені європейською культурою.

Ця думка цілковито помилкова, бо москалів не лише порівнюються з іншими народами, але також ставиться їх на рівні з ними. Коли кожна нація відрізнюється від інших своїми питомими рисами, то москалі різняться засадничо від усіх інших народів. Вони представляють без сумніву атавістичний державний твір, який в наслідок особливо сприятливих гео-політичних обставин

міг безмежно розвинутись і зайняти одну шосту частину земної поверхні.

Незмінений напрям політичних і військових дій царської і большевицької держави вказує на ту саму історичну основу, на якій постав цей протиприродний твір. Рабство народних мас і деспотизм панівної кляси, опертої на неосяжній території з велетенськими природними багатствами, яка з трьох боків забезпечена природними границями, а також відповідне числове значення московського елементу на границях держави, привели до постання царської Росії, без сумніву ненормальної в своїм атавізмі, та до її наслідника, СССР.

Щоб відповісти на питання, яким способом державний твір, у всій своїй суті без сумніву хоровитий, міг не тільки простояти сотні літ, але й розвинутись під військовим і територіальним оглядом коштом інших країв і народів, треба узгляднити деякі зовсім "оригінальні" риси тієї московської держави. Хвороба невільництва і деспотизму, що триває сотні літ, разом із своїми національними, господарськими, соціально-політичними та іншими наслідками, стає нормальним явищем. Невільництво, що для нормальних людей а в даному випадку для членів поневолених народів СССР, є нестерпне, оскільки вони не були змосковщені, — стало нормальним явищем для москалів, яких прадіди були також тільки невільниками. Медицина знає деякі роди носіїв хворів, що самі від тих хворів

не гинуть. Так і москалі поширюють большевизм у всьому світі, проте самі не гинуть від нього.

Москалі є навіть тоді найсильніші, коли з європейського становища є зовсім хворі, тобто коли вони найбільше поневолені. Недостача моралі і якогобудь почуття права, від якої всякий інший нарід мусів би скоро провалитись, є щось неначе силою москалів. Людина, вихована на основі певного морального кодексу, яка вбиває, грабить, фальшує, або поповнює якісь інші злочини є не тільки хвора під моральним оглядом, але й почувається хвора, намагаючись укрити свої злочини. Московський рабовласник, напр. якийсь там "ліберальний" письменник, якого подивляли в Європі за його "ідеалізм", зовсім не мав себе за злочинця, коли відбирав матері дитину і продавав її комусь іншому, або коли "винуватого" кріпака велів на смерть висікти нагайками. Так само не почувається злочинцем Сталін, що виморив голодом яких дванадцять мільйонів населення, щоб приготувати напад на Європу, або винищiti яких тридцять тисяч офіцерів і солдатів, щоб скріпити свою владу, бо він є головою панівної кляси, що не бере в рахунок життя мільйонів невільників, коли цього вимагають пляни московського імперіалізму. Якби він робив інакше, його повалили б та заступили б іншим на все рішенім диктатором.

Вроджений невільник не може мати відповідальності, а через те й почуття відповідальності. Його підгонює страх і кермує ним пропаганда. Москаль не може уявити со-

бі іншого життя, бо в цілій історії його краю не було нічого іншого. Як справжній раб, він гордий на успіхи свого жорстокого пана, він без спротиву вмирає за справу московського загарбництва, ставить нагайку московського деспота понад добродійство чужинця. Один московський письменник заявив торжественно: "Ти є рабом, але рабом володаря всесвіту". Дальше того не сягає амбіція правдивого москаля, однаке експансія московської деспотії є дуже далека, як бачимо.

Зруйнування чужих культур і знищення інтелектуальних верстов поневолених народів, особливо українців, кавказців та інших народів в своїй суті обумовлене тим, що москалі цілковито пожертвували свої розвиткові здібності своєму загарбництву.

Московська держава постала і держиться не дорогою органічного, тобто етнічного, господарського і соціально-політичного розвитку, тільки виключно механічним тиском, насильством, поневоленням, визиском чужо-національного і в меншій мірі власного московського населення.

Держава в Європі представляє політичну форму національного організму, національно-культурний і національно-політичний колектив. "Культурні" функції совєтської держави обмежуються до обмосковлювання підкорених націй, якщо воно потрібне для большевицької акції. Політичні функції держави служать виключно інтересам московського імперіалізму.

Московський характер советської управи державою виявився найкраще в часі останньої війни. Міродайним під цим оглядом є не так склад большевицької олігархії, якої повелителем є грузин Сталін-Джугашвілі і яка вмішає і може вміщати в собі крім грузинів також поляків, жидів, одного вотяка (Молотова—Скрябіна) та інших, — як радше факт, що ця олігархія спирається на столітній традиції московського імперіалізму, на невільничому дусі московського народу і на велетенській московській території. При всім тім мужик голодує, хоч країна має необмежені скарби природи, однаке думає, що буде ще більше голодувати, якби Москва stratiла Україну, Кавказ, а це створює солідарність широких мас московського народу і большевицької олігархії та дозволяє їй на дальші загарбницькі походи.

Большевицька пропаганда в найдальших країнах, як у південній Америці або й Австралії, має на меті передовсім відвернути увагу світу від близьких цілей московського імперіалізму та помагати своїм плянам через поширення політичних впливів Кремля в усьому світі.

Большевизм, як теперішній найвищий ступінь московського імперіалізму, є вислідом абстрактної ідеї, тільки "життєвою конечністю" панівної класи московської держави, що не здібна до якогобудь порозуміння з іншою державою або з іншою нацією. Неможливе також тривале військове порозуміння між Москвою і якоюбудь сусідньою державою бо всякий су-

сід мусів би стати його жертвою або заперти йому дорогу.

Большевики мусять продовжувати свій похід проти Європи, бо їх військові приготування вичерпують господарські сили краю, приготований воєнний силі грозить небезпека постарітись, а це тяжить нестерпно на економічному житті советських народів. Завоювання дальших країв ані не змінило б фатального положення советської держави ані не перемінило б нищівних сил большевизму у творчі. Число невільників вправді збільшилося б, але не змінилися б ані склад ані істота большевицької партії, яка завжди залишиться московською. Також провід організацій, на яких вона спирається, тобто Комсомол, Професійні Спілки і т. д., а так само військова і цивільна бюрократія та краще платна верства "знатних людей" — у 90% є московські або політично змосковщенні.

Московський уряд намагається кожну з поневолених націй ограбити з її інтелігентної верстви, щоб легше поневолити народні маси. Незвичайно зручне зовнішнє маскування своєї справжньої істоти є найнебезпечнішою зброєю московської олігархії в боротьбі не тільки проти чужих націй колишньої Росії, але також проти Європи. Вже з початком цього століття московські "соціалісти", а між ними й большевики, зуміли вмовити в українців, кавказців і т. д., що їх поневолює і визискує не московський імперіалізм, тільки виключно царська влада і "російська буржуазія". Цей обман ослабив в основ-

ному рішучість і сили національних держав у боротьбі проти Москви, що прийшла з заломанням німецької сили після першої світової війни.

Європа була ганебно обдурена щодо правдивої істоти большевизму. Найбільшій частині європейців лишився невідомим факт, що большевизм і московський імперіалізм — це одне і те саме. Большевицькі агенти в Європі намагались не менше запопадливо задержати в тайні факт, що основа і провід комуністичної партії все і всюди були московські. Агенти московського уряду і численна московська еміграція старались викликати враження і поширювати перевонання, що “правдивий, добрий, побожний і пильний російський” нарід не хоче нічого знати про “лихих” большевиків, ані не хоче мати нічого спільногого з ними. Вершком цього маскування можна вважати участь багатьох московських емігрантів у різних протикомуністичних організаціях, де всяка успішна діяльність зводиться на ніщо.

Як мало успішна була вся акція проти Комінтерну, показує найкраще легкість, з якою московський уряд “розвязав Комінтерн”, щоб за демонструвати “національно-советський” характер війни й “еволюцію ССР від світового комунізму до світової демократії”. Коли б правдивий національно-політичний характер большевизму, як московського імперіалізму, був недвозначно ясний європейським націям, тоді можна було б пізнати всю мерзенну комедію наглої переміни большевизму в “демократію”.

V. ТРОЯНСЬКИЙ КІНЬ “КОМУНІЗМУ”

Коли хто спитається, в чому лежить найбільша небезпека нової світової війни, то йому без вагання можна відповісти: “В незнанню правдивої істоти московської держави, яке панує в західних державах”. Багатючий матеріял, який вони мають про ССР, в нічому не зміняє справи. Часом скриває він навіть у собі ядро проблеми.

Уесь розвиток взаємин між західними державами і московським урядом доказує з несамовитою ясністю, що західні державні мужі не розуміють своїх московських партнерів, бо вони істотно їм чужі. Коли провалились усі скликані після війни конференції, то це доказує, що між обидвома сторонами є щось, чого не можна перемогти. Було б фальшиво, наївно й небезпечно пояснювати традиційну московську завойовницьку жадобу страхом перед новим “нападом” або змаганням “забезпечити себе”. Коли кремлівські можновладці мають непереможне недовір'я до західних держав, які двічі впродовж 30 років вирятували їх державу від Німеччини, то вони мають до цього добру основу. Вони

занадто добре знають себе, щоб не знати, що не можуть бути в мирі з західними державами, як і з Німеччиною.

Коли західні учасники конференцій думали, що большевицькі дипломати не хотіли уступити в одній або в другій точці, щоб осiąгнути порозуміння, то робили їм кривду. Московський уряд не може подаватись, не захиставши своєї основи, що має за собою цілі століття. Коли він уступить в одній точці, то в інших мусить жадати подвійно. Всяка інша держава може втратити якусь частину, коли щось здобула, і через те не наражає на небезпеку своє існування. Московська держава не сміє зробити цього, бо завоювання не є її функцією, тільки істотою.

Найнебезпечнішою помилкою в оцінці большевиків є вважати їх чимсь відмінним від їх царських попередників тільки тому, що вони велику частину з них знищили. Це сталося просто тому, що вже впродовж десятиліть царизм показався нездібним здобути щонебудь. Було б фальшиво видавати осуд про кремлівських мажновладців на основі їх слів, мовляв, їх слова служать іншій цілі і мають інше значіння, ніж в інших людей. Слово і діло, форма і суть ніде не є такі далекі від себе, як у кремлівській державі. Поняття, що в усьому світі мають означений зміст, в цій державі наскрізь умовні; там мають вони тільки наказаний зміст.

Заграничні людині важко розуміти те, що діється в ССР, бо вона не може відрізнити дійсності від блахмана. Вона не має ніякої міри,

якою могла б мірити події, людей і речі. Вона не може зрозуміти, що там не тільки нема абсолютнох вартостей, але нема взагалі ніяких тривалих засад. "Добре" є там тільки те, що московські мажновладці визнають добрим, отже те, що в дану хвилину побажане для "держави", тобто для загарбницької справи.

Засади царської держави, абсолютизм, православ'я і народність, були, розуміється, також неправдиві, то значить, що вони служили тільки цілі. Однаке вони мали принайменше деяку постійність, що відповідала устабілізованим відносинам в Європі і вмоглилювала співпрацю між царським урядом та іншими державами. Був також звязок між внутрішньою і зовнішньою політикою.

Про большевицьку державу не можна цього сказати. Постійна большевицька внутрішня політика зовсім не дає змоги робити висновки про рід і напрям заграничної політики Кремля. Вона не звязана ніякими напрямними ані якими-будь засадами. Вона може бути революційна, але й консервативна, соціалістична або й панславістична, інтернаціональна або націоналістична, безбожна або клерикальна, коли греко-орієнтальна Церква помагає московській експансії. І це єдина мета і ціль тієї політики.

Не можна ніколи наперед сказати, в якому напрямі піде політика комуністичної партії в цьому або в іншому краю, але певним завжди можна бути, що ця партія буде докладно виконувати доручення Кремля. Оскільки комуністи в

кожному краю одержують з Москви політичні пляни і грошові засоби, то не може бути мови про несфальшований вияв волі населення, нпр. при виборах. Коли комуністи тут і там програють, то вони все таки мають ту користь, що демократія в даному краю виходить скомпромітована, бо не має успішних засобів поборювати комунізм, якого джерела сили находяться поза цим краєм. Дальше ослаблення демократії виростає з того, що комуністи завжди мають змогу інтервенювати в боротьбі між соціалістичними і міщанськими партіями в інтересі московського імперіялізму. Комуністична демагогія серед робітників не дає соціалістам осягнути порозуміння з міщанськими партіями навіть там, де це було б дуже можливе. Через те виходять ослаблені тільки соціалісти, що спираються на місцеві робітничі маси, а не комуністи, що одержують підмогу ззовні. Кошти комуністичної демагогії платять завжди соціалісти.

Демократична держава не має успішних засобів поборювати комуністичну акцію, кермовану з Москви, бо мусіла б спершу обмежити загальні вольності. Розуміється, було б фальшиво вважати постання фашизму і націонал-соціалізму тільки за реакцію на большевицькі затії. Але може ще більш фальшиво було б недобачити, що большевизм постав 13 літ перед націонал-соціалістичним переворотом в Німеччині і в низці кривавих воєн був накинений чужим народам царської держави. Треба також пригадати собі, що фашизм в Іта-

лії переміг напередодні комуністичної революції, що вуличні бої були на порядку дня в Берліні в 1932 році, та що Франко боровся проти комуністичної диктатури в Еспанії.

Перед війною мали комуністи найбільший вплив у Франції і в Чехословаччині, отже в державах, що були зовсім не найбідніші. Тоді як нпр. Фінляндія й Туреччина спромоглися боротись проти большевизму. Большевизм вдирається там де йому промошують дорогу місцеві московфіли. Кремль використав традиційну "приязнь" з Парижем і пансловістичний комплекс Праги, щоб закріпити там позиції комуністів. Але де відраза супроти Москви мала свою основу, там комуністи не могли станути міцною ногою.

Участь Москви в війні по стороні великих демократій відчинила комунізмові дорогу всюди, більше або менше, та помножила число прихильників Москви. Європа на схід від лінії Штеттін-Скутарі попала під владу Кремля. Союзникам західних демократій, Польщі і Югославії, припала доля колишніх їх ворогів. "Виборчі перемоги" католиків і селян в Угорщині не врятували країни перед пануванням московських комуністів. Їх наступ на Грецію й Туреччину був спинений тільки завдяки сильній волі цих народів оборонятись із зброєю в руках.

Цілі, які ставила собі у війні Москва ґрунтовно різнилися від цілей західних держав. Москва задержує не тільки ці країни, що були завойовані

в союзі з Німеччиною, але і ті, що були загарбані за допомогою західних держав.

Це доказує більше ніж виразно, що Москва ставила собі всюди тільки загарбницькі цілі, байдуже, яких "союзників" мав Кремль у війні. Поведінка московського уряду супроти Третього Райху і західних держав була з цього становища зовсім однакова, тобто — доцільна. Цей факт заслуговує на найбільшу увагу. Німеччина, щоправда, старалася основно скасувати свої "прислуги". Що станеться збоку західних держав, на це треба буде заждати.

Теоретично західні держави не признають деяких московських завоювань, але ж практично московський уряд поводиться в окупованих країнах так, неначе б вони були вже остаточно йому признані; він визначує граници між Польщею й Німеччиною, Румунією й Угорщиною, перекидує мільйони нещасних мешканців з одного краю до другого та по своїй уподобі формує господарське й соціально-політичне життя в занятих краях і т.д.

Московський уряд на певний час не бажає собі нічого іншого гарячіше, ніж остаточного поділу Європи на дві зони, або щонайменше якнайдовшого задержання теперішнього стану. Москва мала б з цього тільки користі, західні держави тільки втрати. Східна частина Європи лишається поза "залізною заслоною", західна частина повністю віддана розкладовій діяльності комуністичних агентів. Військова обсада західної Німеччини є для західних держав тягарем, але

для большевицької армії є вона функцією, яку вона виконує в чужо-національних частинах ССРР майже від тридцяти літ. Виживлення західних зон звязане з найтяжчими матеріальними жертвами англо-американців, але в східній зоні мільйони советських солдатів живуть на рахунок знятих територій, з яких пруть до ССРВ все, що має будьяку вартість, навіть такі речі, як телефонні урядження у Відні.

Змобілізовані громадяни Англії й Америки є конечні для господарського життя цих країн, але московський уряд може дозволити собі вдергувати кілька мільйонів солдатів в Європі й Азії як обсадну армію, а одночасно переводити четверту пятирічку, здобувши нові людські маси в занятих теренах, він одержує змогу заступити робочу силу змобілізованих підданих.

Двоподіл Європи побажаний для московського уряду так само, як продовжування теперішніх хаотичних відносин в Європі. Цілі, що їх ставлять собі в Європі англо-сакси і московський уряд, основно різні: Перші хотять відбудувати Європу, щоб співпрацювати з вільними європейськими державами та з усім світом, другий бажає тільки розбудувати свою владу в занятих краях, щоб підготовити здобуття останньої частини континенту.

Не без рації думають большевики, що в теперішніх обставинах час працює на їх користь. Кожний день життя чужих націй і країн під насилиям Москви підкопує повагу демократії взагалі і західних держав зокрема та обтяжує їх

важкою моральною виною перед усім культурним світом. Багато учасників війни проти Німеччини питаютися оправдано: "Чи ми на те боролися проти німецького панування і втратили величезне число людей, щоб віддати Європу під владу Москви?" Советська сила могутніша з кожним днем, бо постійно зростає число тих, що тратять усяку надію на поміч демократичних держав і совєтський режим уважають непереможним і неминучим. Моральній советизації населення зайнятих країн сильно помагають господарські зарядження, яких ціллю є: Фізичне існування всіх верств населення, від селянина до університетського професора, віддати в ласку й неласку окупаційним установам та їх комуністичним вибранцям. "Соціалізація", яку московський уряд міг перевести в чужонаціональних частинах царської держави, а по чотирьох роках кривавих змагань, — в Польщі, в балканських країнах та в Угорщині, є розмірно легка не тільки тому, що була вже основно випробувана в самому СССР, але й тому, що спротив населення зломаний тут в істотній частині вже в наслідок війни. Вивласнення дібр, що йде перед "соціалізацією", могло бути переведене дорогою воєнних заряджень. Фабричне устаткування було заняте як "воєнне відшкодування", а робочу худобу селян забрали совєтські війська. Хто хоче прожити тепер в окупованих землях, мусить працювати в суті речі тільки для Москви та слухати наказів московського уряду, бо тепер тільки він постачає машини і сирівці

промисловим підприємствам, а також тільки він дає "до розпорядимости" селян сільсько-господарські машини, штучні погної, насіння під посів і т. д.

Румунський або мадярський мужик і робітник залежать тепер від самоволі московського уряду не менше ніж українець або білорусин. Чистка від "фашистівських" елементів в окупованих країнах дає окупаційній владі бажану притоку: в короткій дорозі запроторити в тюрму, виселити або в усякий інший спосіб "зліквидувати" тих членів національних верств, які не хотять служити окупантам. Таким способом кожна нація, що попала під владу Москви, стала безголовою масою, стероризованою та безборонно відданою на поталу окупаційної влади. В таких обставинах, в короткому часі московський уряд має змогу перевести "демократичні" вибори в окупованих країнах і може усунути свої війська, не втративши влади, яку може повністю задержати через господарську залежність кожної країни, через уряди, зложені з кремлівських поплентачів, а також через військову загрозу.

Плебісцит у Польщі виявив недвоязично, як мало можуть помогти народам "мир" і переведення "демократичних" виборів, коли вони находяться під владою Кремя. "Участь" у голосуванні в Польщі була значна, а приявні загравничні журналісти могли ствердити, що формальності, які могли забезпечити "свободу загального голосування" (референдум-а) були взагалі збережені. Алे це не спинило польські

газети і радіовисильні, послушні Москві, розвинути погану демагогію, тоді як опозиція не мала ані досить паперу для своєї преси, ані доступу до радіовисилень. Пропагандисти, що були на службі Москви, заявили, що селяни, які голосували б за збереження сенату, мусіли б віддати землю землевласникам. Прихильників Міколайчика та членів опозиції взагалі окричали пілсудчиками, приклонниками Бор-Коморовського та Андерса, агентами еміграційного уряду в Лондоні і зрадниками польської батьківщини. Одночасно оголошено "вискази свідків", тобто деяких полонених німецьких генералів, що повинні були наплямувати генерала Бор-Коморовського польським "Міхайловичем".

Терор промошує дорогу демагогії й помагає їй там, куди вона не досягає. Проба сил була приготована основною "чисткою". Крім цього кілька тисяч прихильників Міколайчика ув'язнено перед всенародним голосуванням (референдум-ом). Нема ні одного більшого дому в межах советської влади, який не мав би власного "сексата" (секретний сотрудник), тобто тайного агента. До його обовязків належить знати, хто з його домових співмешканців і на кого віддав свій голос. Є досить випадків, що такий "сексат" доносив на членів власної родини, бо інакше наражував на небезпеку власну голову.

Терор, демагогія й перекупство всякого роду роблять з "демократичних виборів" несамовиту комедію. Коли така московська "виборча штука" в таких дальших країнах, як Італія і Фран-

ція, запевнює комуністам визначну частину виборчих голосів, то природна річ, що московський уряд може здобути для себе щонайменше дві третини в сусідніх країнах, то значить, може створити такі "народні представництва" та "уряди", що будуть нічим іншим, як тільки його знаряддям.

Факт, що ці відносини в краях, окупованих Москвою, західні держави не тільки терплять, але в багатьох випадках більше або менше, навіть офіційно, визнають, діє глибоко деморалізуюче не тільки на населення цих країв, але й на політичні кола всього культурного світу, а через те влегшується розкладове діяння большевизму.

Не менше шкідливо діє на спільноту народів також та обставина, що такі "держави", як Україна, Білорусь, Польща та інші, виступають в ОН, як самостійні держави, хоч кожний знає, що вони є тільки марionетками в руках московського уряду. Ці васали Кремля під деяким оглядом грають ту саму ролю, яку грає комуністична партія внутрі незалежних держав, то значить, що вони виступають всюди, як агенти советського імперіалізму.

Це справді гірка іронія, що саме перемоги західних держав в Європі дозволяють Москві підкорювати собі народи і краї та скріплювати своє власне становище коштом демократій.

Оскільки взаємність є і має залишитись однією з найважніших основ міжнародних відносин, не можна під цим оглядом робити ніякого

вийнятку також для московського уряду. Якщо він в окупованих краях не виконує своїх зобовязань супроти ОН, то він автоматично звільнює інші держави ОН від їх зобовязань супроти Москви. Надмірні воєнні втрати ССР, "жадоба забезпеки", особливість соціально-політичної структури "соціалістичної" держави і т.д. не змінюють у цьому нічого. Вкінці совєтський уряд в другій світовій війні не залишився нейтральним, бо напав на Фінляндію, зайняв балтійські держави, анектував Західну Україну й Бесарабію. Завоювання мусять бути заплачені, і московський уряд заплатив їх в основному кров'ю народів, які позірно (Україна, Білорусь) є самостійні. Зрештою воєнні втрати "советського народу" були дуже щедро винагороджені населенням здобутих країв. Незрозуміла річ, чому демократичні засади вирішування спірних питань більшістю голосів не пристосовуються при конференціях ОН, хоч ці засади зобовязують кожний парламент. Вони дозволили б понад усякий сумнів здобути потрібну більшість членів ОН, щоб усунути право вета (*veto*), яке справді є всім іншим, тільки не демократичним, і шкодить повазі демократичних держав у всьому світі. А зрештою нема такого закону, якого не могли б усунути його творці. Сьогодні не підлягає сумніву, що заміри творців права вета були основно різні. Англо-американі дали собі вирвати згоду на створення цього більше ніж сумнівного "права" в надії, що їхня згідливість буде по заслузі одінена. Кремль уже тоді бачив

у цьому засіб вимушувати від своїх партнерів бажані уступки й одержати вільну руку у "власній" зоні. Що такий був їх замір, доказує те, що большевики роблять величезний ужиток із "права вета" і навіть не вважають гідним труду скривати провокаторський характер своєї тактики, що має перед світом виявити неміч ОН.

Було б більше ніж наївно думати, що московський уряд може або хоче задовільнитись своїм теперішнім "посіданням" в Європі та призвати демаркаційну лінію Штетін-Скутарі. Є багато познак, які вказують, що свій теперішній окупаційний терен большевики бажають ужити тільки як відскочну, щоб здобути останню частину Європи. Похід московського уряду та його поплентачів проти Єспанії й Туреччини є одним із найвиразніших доказів на це. Справді не треба мати спеціальної симпатії для теперішнього еспанського режиму, щоб не бачити, що його можна вважати раєм лібералізму в порівнянні з диктатурою Кремля, яку заведено також у всіх окупованих краях. Не можна також твердити, що режим Франка має піддержку іззовні, як напр. теперішній уряд у Варшаві. Московський уряд має потрійну ціль в еспанській справі — надуживати ОН, компромітувати демократію та підлюдживати робітництво проти "реакційних помагачів фашизму" в англо-саських краях. Останнє, в своїй істоті, було осягнене на комуністичному конгресі в Стокгольмі та на міжнародному конгресі Професійних Спілок у Москві.

VI. ВІЛЬНІ Й ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ В БОРОТЬБІ ПРОТИ МОСКВИ

Відносини між вільними й поневоленими народами підлягають тим самим законам, які керують матеріальним життям народів. Найвищим принципом життя є саме життя, тобто найвищий його розвиток в духовій і матеріальній ділянці, можливість найбільшого числа людей.

Досить кинути оком на політичну карту Європи, щоб побачити, що розміщення країв у нашому континенті зовсім не відповідає найвищому принципові життєвого розвитку європейських народів. Ми бачимо на півночі ССР, на ширині Норвегії, Швеції, Фінляндії безконечні території олонецькі, Вологди й Архангельська, яких населення виносить за ледве 5 до 10 осіб на один квадратний кілометр. Не густіше заселені також урожайні рівнини московської території поза ланцюгом Уральських гір. Але це в ніякій мірі не було перепоною для московської експансії від часів Петра I. просуватись у західнім і південнім напрямі. Природний розвиток духових і матеріальних продуктивних сил перенаселеної західної і центральної Європи, її

оправдана духова і господарська експансія, спрямована на Схід, попадала таким способом у щораз то більше протиенство до московського імперіалізму.

В цій боротьбі стояла Україна від самого початку по стороні Заходу. Український нарід в другій половині 18 століття спромігся поширювати правду і моральну силу католицької Церкви по обох берегах Дніпра. Безупинне поширювання українських осель і західної культури, яку принесли з собою українські поселенці на Схід, доходили приблизно в тому самому часі до північного Кавказу. Цьому просуванню українського народу на Схід московські імперіалісти могли протиставити тільки грубе насильство. Сотні тисяч українських католиків, що після поділів Польщі бажали зберегти вірність католицькій Церкві, виселено на Сибір. "Мирна" господарська політика царського уряду примусила мільйони українських селян покинути батьківщину та сколонізувати далеку країну над Амуром, щоб рятуватись перед нуждою, яку москалі заводили в Україні.

Большевицькі наслідники царської деспотії розвинули безмірно погубну господарську політику в Україні. Сатрап Москви в Україні, Хрущов, примусив перед другою світовою війною велику кількість українців шукати рятунку поза Уралом. Прогнаних українців та членів інших поневолених народів заступали систематично московські колоністи, які штучно, але сильно помножують московську "меншину" в чужо-на-

ціональних частинах СССР. Тепер москалі колонізують Східну Прусію й Альбанію.

Духова й господарська криза, що після першої світової війни поширилася в усій Європі, а до деякої міри в усьому світі, доказує більше ніж виразно, що європейські народи не можуть зректися розвитку своїх духових і господарських сил у східному напрямі, тобто не можуть зректися вільних взаємин з народами, що тепер знаходяться під московською владою. Коли торговельний оборот царської держави винесив ще 10% світового торговельного обороту, то участь СССР в ньому в 1938 році виносила не більше ніж 1,2%. Господарська криза Європи загострилася у великій мірі також через те, що сполука європейських країв з народами Далекого Сходу фактично перервана большевиками. Зрештою китайський ринок збуту вже приблизно перед 25 роками пропав не тільки для Європи, але в основному і для ЗДА, внаслідок "домашньої війни", яку розпалила там московська інтервенція. Це дозволяє говорити про Москву, як про джерело світової кризи. Коли відгородження країв з більше ніж 80 мільйонами чужо-національного населення та його визискування для виключного розвитку московського імперіялізму видавалося нестерпним для господарського і соціально-політичного життя останнього перенаселеного кінчика Європи, то теперішнє поширення московського панування від Ельби аж до побереж Китаю є катастрофальне не тільки для Європи, але й для всього світу.

Засада — тільки досі, а дальше ані кроку — є зовсім фальшива у відношенні до московського імперіялізму, бо кремлівські агенти, як відомо, працюють аж до Канади і Японії. Крім цього всяке формальне або тільки фактичне визнання влади Москви навіть над одним чужо-національним краєм є ударом в лицце міжнародної моралі, який валить також інші її підпори. А що західні держави зможуть протиставити Москві, коли втратять авторитет політичної моралі?

Заява Сталіна та інших советських "достойників" про можливість співіснування "соціялістичної" держави і "капіталістичних" потуг вже тому є смішна, що московський імперіялізм не має нічого спільногого з соціалізмом. Існування залишеної заслони і постійне загострювання холодної війни доказує більше ніж виразно, що виключене співіснування вільних націй поруч московської деспотії, якої існування держиться тільки на невільничій праці підкорених націй. Виявляється щораз більше, що не тільки війна і мир, але також воля націй і їхнє поневолення, а також добробут і нужда в усьому світі є неподільні на довгий час. Невільнича праця поневолених народів у великій частині світу не може існувати при вільній праці в західних краях. Не може також на довшу мету залишитись визиск більше ніж 700 мільйонів чужо-національного населення московськими імперіялістами без найфатальніших наслідків для добробуту і соціального спокою вільних країв. Так само не мо-

жуть існувати різні поняття про право й безправя для різних народів або навіть для різних частин того самого народу, як в Німеччині, Австрії й Кореї.

ОН показують куди наглядніше ніж колишній Союз Народів, що зовсім неможливе співіснування вільних націй і тюрми народів, що називається СССР. Там, де більшість ОН не могла вдоволитись пустими балачками, мусіла вона виступити в Кореї збройно проти помічних сил Москви. Це зовсім не випадок, що Обєднані Нації мусіли виступити не для охорони соціально-політичної засади, тільки для рятунку нації. Агенти Кремля до тієї міри пофальщували найважніші засади соціально-політичного життя, що західні нації ледве можуть пізнати їх у своїх власних границях. Однаке є один принцип, якого не можна ані пофальщувати ані знищити ніякою демагогією, тобто національний принцип, принцип незалежності кожної нації. Як бачимо, можна мати різні думки про те, що таке демократія і що таке деспотія, однаке як схочемо, можемо ствердити з повною певністю, яка нація є вільна, а яка не вільна й поневолена. Коли західні держави в ОН трактують такі держави як Україна, Білорусь, Польща і ін. як незалежні держави, хоч по правді вони поневолені Москвою, то це діється тому, що вони з деяких причин волять переочувати факти. В дійсності, ці принципи не мають нічого спільногого з принципами ОН. Прийняття до ОН країв, що фактично не мають автономії навіть такої, як якийсь

швайцарський кантон, є без сумніву тяжким порушенням основних принципів Обєднаних Націй. Визнання маріонеткових урядів, які створено в зайнятих країнах органами московських окупаційних установ, звалює на ці "уряди" відповідальність за насильства, яких допускаються в цих краях кремлівські можновладці та їх місцеві агенти.

Не довго треба було ждати на наслідки тієї жалюгідної політики західних держав в ОН супроти поневолених націй. Московські імперіялісти зробили видатний ужиток з цього фактичного визнання їхнього панування в зайнятих краях, бо ж вони узброїли й приготовили до нападу на західні держави всі краї, від Польщі до Албанії. Через те, що Обєднані Нації признали "незалежність" поневолених народів внутрі і поза СССР, запевнили вони, формально і фактично, московській деспотії повну безкарність за її криваве, терористичне панування в цих краях. Коли західні держави спрямовують свої протести до Польщі, Румунії та інших країв під пануванням Москви, то знають дуже добре, що спрямовують їх на фальшиву адресу.

Тільки повна безкарність московських імперіялістів у зайнятих краях Європи могла спонукати їх післати війська "незалежної" північно-корейської республіки для зайняття південної Кореї. Навіть війна в Кореї, яку насправді спровокувала Москва допоміжними кореянськими військами, не спонукала ОН змінити основною свою політику застікування московської дес-

потії. Тільки така постава Обєднаних Націй могла заохотити Велику Британію та інші держави визнати уряд Пекіну, що слухається Москви, а це знову дозволило кремлівським можновладцям післати до Кореї регулярні китайські війська, як "добровольчі формування", щоб там продовжувати війну.

Коли західні політики намагаються звалити московські насильства в краях, що після війни попали під владу Москви, на місцеві маріонеткові уряди, то "міжнародних комуністів" вони роблять відповідальними за терористичну владу московських імперіалістів у чужо-національних частинах ССР. Московські емігранти, що в західних краях діють в соціально-політичних питаннях як лояльна опозиція московського уряду, помагають йому в боротьбі проти поневолених народів. "Голос Америки" в московській мові заступає загарливо офіційну большевицьку концепцію зединеного "советського" народу і з повною рішучістю заперечує відповідальність московського народу за злочини власного большевицького уряду. В смішний спосіб намагаються вони переконати американців, що москалі терплять під "комуністичним режимом" не менше ніж члени підкорених націй, — а роблять це тому, щоб зберегти ССР перед розпадом на складові частини. Можна б легко виказати, що такі твердження не відповідають дійсності, якби Обєднані Нації схотіли провірити національну принадлежність невільників у примусових таборах праці. В дійсності

українці та інші поневолені народи, з своїми повстанцями в проводі, продовжують традиційну боротьбу проти московської деспотії, а тимчасом упривілеєна московська кляса помагає свому урядові активно, а невільничі московські маси — пасивно.

"Опозиційна" соціально-політична пропаганда московських емігрантів у "Голосі Америки" не осягає своєї мети в ССР. Поневолені народи борються за свою незалежність, за відірвання своїх країв від московської держави, а не за господарські користі та громадянські права в її межах. Московські емігранти, не менш завзято, ніж їх політичні противники в Кремлю, намагаються ударемнити спільну акцію вільних і поневолених народів, бо вона зробила б невірним положення московських імперіалістів.

Післявоєнні взаємини між вільними націями і московською деспотією, невдачі всіх конференцій та безуспішність усіх праць ОН показують наглядно, що не можна вирівняти противінства між обидвома сторонами. Однаке приклад Німеччини показує також, що західна частина Європи не може жити окремо від решти європейського континенту, ані не може бути зєдинена з краями під владою Кремля, бо всіх продуктивних сил і матеріальних засобів цих країв большевики надуживають для озброєння советської армії, тобто для нової війни.

Оскільки вибух нової війни залежить властиво тільки від того, чи московська деспотія має досить сил, щоб вести її з певними виглядами

на успіх, то все ж таки кожне пожертвування будь якої країни або народу Москві збільшує небезпеку війни, бо вся експансія московського імперіалізму розвивалася завжди коштом поневолених націй. Теперішня спроба Москви здобути Корею є простим наслідком того, що Об'єднані Нації подарували їй Китай. Кремлівські тирани не посміли б висилати свої допоміжні північно-корейські сили проти південної Кореї, якби не знали, що будуть розпоряджати китайськими воєнними силами. Пожертвування чужих народів Москві не тільки скріплює сили московського імперіалізму, але зменшує також моральні й матеріальні сили західних держав. Загальна непевність, яку спричинює згіст московської сили, спинює справу відбудови Європи та поміч для країв, що в господарському розвою залишились позаду.

Об'єднання між вільними народами залежить в основному від об'єднання вільних і поневолених народів. Без звільнення поневолених народів немає ані моральної ані матеріальної основи для мирного життя вільних народів. При цьому немає ніякої можливості для розвитку продуктивних сил Німеччини в східному, ані Японії в західному напрямі. Мусить бути знищений моральний тягар війни, що поширила панування Москви над 700 мільйонами чужо-національного населення. Без направи кривди, яку зроблено народам поза залізою заслоною, неможливе ні духовне ні політичне скріпллення Заходу.

Тепер не йде вже про війну або мир, тільки

про життя або смерть націй у боротьбі держави без нації. Мешканці концентраційного табору посилають втайні проśбу до західних держав скинути атомову бомбу над їхнім табором, щоб їхньому стражданню зробити кінець. За офіційною советською статистикою Україна втратила 6 міліонів людей у "мирних роках" 1926-1939, отже правдоподібно більше ніж у другій світовій війні. Повстанці підкорених народів волять смерть ніж московське рабство.

Те, що сьогодні діється на Сході, може завтра статись на Заході, бо досі всі намагання західних держав потягнути границю між вільними й поневоленими народами були зовсім безуспішні. Границі між чужо-національними советськими республіками і "народно-демократичними" республіками затираються щораз більше. Такі народи, як німці, австрійці, китайці та індо-китайці, однією частиною свого краю належать до вільних, а другою до поневолених націй. Розуміється, що це не може тривати довгий час. Західна Німеччина тільки тоді може активно належати до Заходу, коли злука зі Східною Німеччиною буде їй загарантована. Це відноситься також до Австрії. З повним правом протестують кореанці проти всяких спроб такого миру, що не передбачував би злукі обох частин краю. Однаке злука розірваних країв означає звільнення однієї частини поневолених народів.

Це могло б може парадоксально звучати, однаке звільнення всіх народів з московського яр-

ма є може легшою справою ніж звільнення одного або декілька з них. Тому що тираги з Кремля не віддали б без боротьби ні одної з окупованих країн, то тільки загальне повстання поневолених націй або значної їх частини могло б спонсувати московську деспотію розпалити нову війну. Війну можна оминути тільки рішучою політичною перемогою західних держав. Такої перемоги західних держав не можна подумати без енергійного союзу вільних і поневолених народів. Без якогось конкретного плану визволення поневолених націй західні держави покищо не всилі від теперішньої політики оборони перейти до наступу проти московської деспотії.

Ужиття атомової зброї може бути оправдане тільки з причини абсолютно злой істоти московського імперіалізму. Такої самої зброї не можна ужити проти московських гнобителів і проти поневолених народів, які, зневолені найжорстокішими терористичними способами, мусять робити кріпацьку службу московської деспотії. Несподіване, безрозбірне ужиття атомової зброї проти народів поза залізною занавісою, що нічого не передчували б, глибоко їх обурить проти західних держав і через те скріпить воєнну силу Москви. Ці народи мають право знати, що їх підпорядкування наказам Москви не може означати їхнього знищення в новій війні. В рішальній хвилині вони мусуть бути поставлені, ясно й виразно, перед вибором: служити Москві, як гарматне мясо і залишились у

неволі, — або своїм відпором зробити неможливим кремлівським деспотам — розпалити війну з виглядами на успіх. Однаке вибираючи другу можливість тієї ділеми, вони мусять мати певність, що визвольні принципи західних держав не тільки не залишаться на папері, але й приведуть до національно-політичної незалежності поневолених народів.

Дальше існування залізної заслони не можна погодити з існуванням атомової зброї. Поневолені народи, які мусять зносити жахливі наслідки союзу і війни, що зараз пішла за ним, тобто війни між московськими і німецькими імперіалістами, мусять бути поінформовані про небезпеки, якими грозить їм етентуальна третя війна. Тепер існують технічні способи, які дають змогу засобити вірними інформаціями всі чужо-національні, Москвою поневолені краї, від Ельби до берегів Тихого Океану, без страху — вмішуватись у “внутрішні” справи советської держави. Це була б одинока і достойна відповідь західних держав на насильне панування Москви в окупованих краях і на щораз більше зростаючу інтервенцію агентів Кремля в чужих державах.

Активну сполуку вільних і поневолених народів у боротьбі проти московської деспотії в основному можуть привернути й розвинути організації поневолених народів. Міродаїні організації поневолених народів треба притягнути до проводу Атлантичського Пакту, з дорадним голосом, а також до інших установ Об'єднаних Націй, що займаються обороною перед агресивни-

ми московськими діями. Ці органи сполуки поневолених націй могли б заграницею поборювати також імперіалістичні дії московської еміграції, яка у своїх намаганнях зберегти московське панування над чужими народами, діє вповні солідарно з советським урядом.

На погубне діяння большевицької демагогії в усьому світі можна відповісти та успішно поборювати її — тільки обороною національної волі й незалежності поневолених народів. Московському принципові “держави без нації” треба протиставити принцип національних держав. Московського імперіалізму не можна скорше перемогти, а культурний світ не може бути вирятуваний від нього скорше аж засяг панування тиранів Кремля буде обмежений до етнографічної московської території. Імперіалістичні війни закоштовні, щоб їх вести на рахунок власного народу, тому кожна нація большевицької “держави без нації” мусить мати свою територіально-політичну незалежність. Тільки тоді на питання — війна, чи мир, — зможемо відповісти — мир на землі.

ЗМІСТ

	ст.
I. Що таке “Росія”?	3
II. Що таке “Росіянин” (“Русский”)?	24
III. Москва у боротьбі проти народів	36
IV. Ідеологія без ідеї	50
V. Троянський кінь “комунізму”	61
VI. Вільні й поневолені народи в боротьбі проти Москви	74

